

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ella Latvala ja Eeva Ristilä

Maahanmuuttajien CV-työpajat

Yhteistyössä MONI-info

Opinnäytetyö
Kevät 2024
Sosionomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Tekijät: Ella Latvala ja Eeva Ristilä

Työn nimi alaotsikoineen: Maahanmuuttajien CV-työpajat

Ohjaaja: Mirva Siltakorpi

Vuosi: 2024

Sivumäärä: 54

Liitteiden lukumäärä: 6

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tuottaa CV-työpaja maahanmuuttajille. Tarkoituksena oli myös selvittää, toimiiko työpajatyypinen toteutus maahanmuuttajille työhaun dokumenttien päivityksessä ja mikä vaikutus työpajaan osallistumisella on maahanmuuttajalle työllistymisen osalta. Teoriaosuudessa käsittelemme maahanmuuton keskeisiä osa-alueita, lainsäädäntöä sekä yleisesti maahanmuuton kehittymistä ja sen vaikutuksia.

Tämä opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena kehittämistyönä yhteistyössä Seinäjoen MONI-infon, Seinäjoen työllisyyden kuntakokeilun sekä Seinäjoen kirjaston kanssa. CV-työpajat maahanmuuttajille saivat alkunsa MONI-infon tarpeesta ja työpajoja toteutettiin kaksi lokakuussa 2023. Työpajaan osallistuminen oli vapaaehtoista ja osallistuneiden anonymiteetti säilytettiin koko kehittämistyön ajan. Kehittämishankkeen aineistoa on työpajoista kerätyt palautekyselyjen ja jatkokyselyjen tulokset, yhteistyötahojen suulliset palautteet, havainnointiaineisto, kenttäpäiväkirjat, yhteistyöpalaverin muistio, sähköinen yhteydenpitoaineisto ja brainstormingin nostattama materiaali.

Kehittämishankkeen lopputuloksena oli kaksi toteutettua työpajaa sekä teorian ja maahanmuuton nykytilanteen läpileikkaus ja sen vaikutusten pohdinta. Maahanmuutto on lisääntynyt erityisesti Ukrainan sodan ja työperäisen maahanmuuton vuoksi. Seinäjoen ammattikorkeakoulun kansainvälisten opiskelijoiden muutto perheineen opiskelupaikkakunnalle on myös lisännyt maahanmuuttoa Etelä-Pohjanmaalla. Maahanmuuton lainsäädäntö on myös murroksessa, sillä laki kotoutumisen edistämisestä uudistuu KOTO24- hankkeen myötä 1.1.2025 ja kuntien vastuulle siirtyvät kotoutumissuunnitelman mukaiset toimet. Kotoutumisen ja yhteiskuntaan kiinnittymisen keskipisteessä on asuinmaan kielen osaaminen. Kielikoulutuksen puute ja ruuhkautuminen ovat suurimpia ongelmia maahanmuuttajien integraatiossa. Koulutuspaikoista itsessään on pula, mutta myös päteviä opettajista. Uuden lainsäädännön myötä kotoutumissuunnitelman alaisuuteen kuuluvien maahanmuuttajien määrä tulee lisääntymään, jolloin myös tarvitaan lisää panostusta maahanmuuttajien koulutukseen.

¹ Asiasanat: maahanmuutto, työpaja, työllisyys, osallisuus, integraatio

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Degree programme: Bachelor of Social Services

Authors: Ella Latvala, Eeva Ristilä

Title of thesis: CV-workshops for immigrants

Supervisor: Mirva Siltakorpi

Year: 2024

Number of pages: 54

Number of appendices: 6

The purpose of this thesis was to produce a functional CV workshop for immigrants. The aim was to find out whether the workshop-type implementation works for immigrants in updating job search documents and what effect participating in the workshop has on the immigrant's employment. In the theoretical part, we discuss the key areas of immigration, legislation, and the development of immigration in general and its effects.

This thesis was implemented as functional development work in co-operation with MONI-info in Seinäjoki, the municipal experiment on employment in Seinäjoki, and the Seinäjoki library. CV workshop for immigrants started from a need of MONI-info, and two workshops were carried out. The workshops were held in October 2023. Participation in the workshop was voluntary, and the anonymity of the participants was maintained throughout the development work. The material of the development project includes the results of feedback surveys and follow-up surveys collected from workshops, oral feedback from co-operation partners, observation material, field diaries, memo from a co-operation meeting, electronic communication material and material raised by brainstorming.

The result of the development project was two completed workshops, as well as a cross-section of theory and the current situation of immigration, and reflection on its effects. Immigration has increased especially due to the war in Ukraine and work-based immigration. International students from Seinäjoki University of Applied Sciences with their families has also increased immigration in South Ostrobothnia. Immigration legislation is also undergoing a transformation, as the law on the Promotion of Immigrant Integration will be reformed with the KOTO24 project on January 1, 2025 and municipalities will be responsible for actions in accordance with the integration plan. Knowledge of the language of the country of residence is at the center of integration and attachment to society. Lack of language training and congestion are among the biggest problems in the integration of immigrants. There is a shortage of training places, but there is also a shortage of qualified teachers. As a result of the new legislation, the number of immigrants covered by the integration plan will increase, which will also require more investment in the education of immigrants.

¹ Keywords: immigration, workshop, employment, involvement, integration

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	1
Thesis abstract	2
SISÄLTÖ	3
Taulukko- ja kuvioluettelo	5
1 JOHDANTO	6
2 TYÖPAJAN TAUSTAA	8
2.1 Aiheen perustelut	8
2.2 Kehittämistyön tavoitteet ja tutkimuskysymykset.....	11
2.3 Yhteistyötahot.....	13
3 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	15
3.1 Maahanmuutto	15
3.2 Integraatio	17
3.3 Yhteiskuntaan kiinnittyminen	18
3.4 Osallisuus.....	20
3.5 Työllisyys ja työttömyys.....	21
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	23
4.1 Toiminnallinen opinnäytetyö ja kehittämishanke	23
4.1.1 Toteutusmalli.....	24
4.1.2 Valitut lähestymistavat	26
4.2 Opinnäytetyön prosessi.....	28
4.2.1 I työpaja	30
4.2.2 II työpaja	32
4.3 Aineiston analyysi.....	33
4.4 Eettisyys ja luotettavuus.....	35
5 KEHITTÄMISHANKKEEN LOPPUTULOS.....	37
5.1 Työpajojen palaute	37
5.2 Jatkokysely.....	41
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	43
7 POHDINTA.....	45

LÄHTEET	49
LIITTEET	54

Taulukko- ja kuvioluettelo

Taulukko 1. Ulkomaalaistaustaisten osuus maakunnittain 2022	9
Kuvio 1. Opinnäytetyön tekijöiden näkökulmat maahanmuuton kulmakivistä	12
Kuvio 2. Toimintakyvyn ulottuvuudet	18
Kuvio 3. Tutkimuksellisen kehittämistyön prosessi	24
Kuvio 4. Lineaarinen malli	25
Kuvio 5. Brainstorming yhteistyötahojen kanssa	27
Kuvio 6. Opinnäytetyöprosessi	29
Kuvio 7 Työpajoihin ilmoittautuneet ja osallistuneet	38
Kuvio 8. Mistä kuulit CV-työpajasta	39

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on toiminnallinen toteutus CV-työpajojen muodossa maahanmuuttajille. Opinnäytetyö sai alkunsa yhteistyökumppanin, Seinäjoen MONI-infon esiin tuomasta tarpeesta saada apua maahanmuuttajien CV:n teossa. MONI-infoa työllisti maahanmuuttajien toivoma apu työnhakupapereiden teossa merkittävästi ja tähän toivottiin helpotusta. Järjestimme kaksi työpajaa syksyllä 2023. Ensimmäinen työpaja järjestettiin ukrainalaisille yhteistyötahon toiveesta, sillä ukrainalaisia oli Seinäjoella paljon ja heiltä oli tullut useita pyyntöjä auttaa CV:n päivytyksessä. Toinen työpaja oli avoin kaikille maahanmuuttajille.

Maahanmuutto on kasvanut merkittävästi Suomessa työperäisen maahanmuuton, kansainvälisen opiskelun lisääntymisen sekä Ukrainan sodan myötä. Seinäjoen asukkaiden ulkomaalaistaustaisuus on ollut maan neljänneksi pienin (Tilastokeskus, 2022). Nyt siihenkin on todennäköisesti tulossa muutos, sillä Niemistön (2023) haastattelun mukaan vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi, kun maahanmuutto oli suurin väestöä lisäävä tekijä Seinäjoella. Tiekartta 2035 -julkaisusta käy ilmi hallituksen tavoite kaksinkertaistaa vuoteen 2030 mennessä työperäisen maahanmuuttajien määrä (Valtioneuvosto, 2021). Myös ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä tähdätään kolminkertaistamaan ja mikä tärkeintä, heidän pitovoimaansa halutaan lisätä ja heidän jäämisensä Suomeen on tavoitteena nostaa 75 prosenttiin.

Maahanmuuttajien oikeuksia ja velvollisuuksia säätelee laki, joka uudistuu 1.1.2025 (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010). KOTO24- hankkeen myötä vastuu kotoutumispalveluiden tarjoamisesta siirtyy kunnille ja kotoutumista halutaan tehostaa, kieliopetusta parantaa ja yhtenäistää sekä edistää maahan muuttaneiden naisten työllisyyttä (Valtioneuvosto, 2023). Kotoutumislain kokonaisuudistuksella pyritään tehostamaan maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta yhteiskunnassa. Muutoksen myötä kotoutumissuunnitelma tehtäisiin jatkossa myös työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille, jolla pyritään tavoittamaan erityisesti lasten kanssa kotona olevat vanhemmat ja lisäämään osallisuutta yhteiskuntaan parantamalla kielitaitoa ja tietoa yhteiskunnasta ja kulttuurista.

Tämän opinnäytetyön alussa kerrotaan työpajojen taustasta ja esitellään yhteistyötahot. Tämän lisäksi tarkastellaan maahanmuuttoa Etelä-Pohjanmaalla, aikaisempia aiheeseen liittyviä tutkimuksia ja hankkeita sekä esitellään opinnäytetyön tutkimuskysymykset. Maahanmuuttoa tarkastellaan teoreettisesta näkökulmasta keskeisten käsitteiden ja maahanmuuton kulmakivien kautta. Opinnäytetyön toteutusosiossa käydään läpi opinnäytetyöprosessia,

toiminnallinen opinnäytetyö ja kehittämishanke sekä valitut lähestymistavat. Lisäksi kerrotaan aineiston analyysistä sekä opinnäytetyön toteutuksen luotettavuudesta ja eettisyydestä. Lopuksi esitellään hankkeen lopputulos, käydään läpi palaute- ja jatkokyselyiden lopputulokset ja johtopäätökset. Viimeisessä osiossa kerrotaan omia näkemyksiämme ja kokemuksiamme toiminnallisen kehittämishankkeen toteuttamisesta opinnäytetyönä.

2 TYÖPAJAN TAUSTAA

Työpajat toteutettiin maahanmuuttajille toimeksiantona yhteistyössä Seinäjoen MONI-infon kanssa. MONI-infon työntekijät nostivat yhteistyöpalaverissa työllisyyden kuntakokeilun kanssa esille tarpeen työpajalle sillä heille tuli miltei viikoittain pyyntöjä auttaa CV:n tekemisessä. MONI-info nosti esiin selkeän tarpeen työpajalle, mutta kuntakokeilulla ei ollut resursseja vastata tähän tarpeeseen. Toinen opinnäytetyön tekijöistä oli työharjoittelussa Seinäjoella työllisyyden kuntakokeilussa ja mukana yhteistyöpalaverissa, jossa työpaja nostettiin esille ja esitetty tarve herätti idean opinnäytetyöstä.

2.1 Aiheen perustelut

Olimme kiinnostuneet ensisijaisesti toiminnallisesta hankkeesta ja sen tarjoamasta konkreettisesta työskentelystä aiheen parissa. Opinnäytetyön aihepiiri on äärimmäisen ajankohtainen ja se vastasi todelliseen tarpeeseen, joka teki toteutuksesta tekijöilleen mielenkiintoisen. Näemme maahanmuuttajien kiinnittymisen yhteiskuntaan, kotoutumisen ja osallisuuden tärkeinä osa-alueina maahanmuuttotyössä. Toisille tärkeä väylä osallisuuden kokemiseksi voi olla esimerkiksi opiskelu, toisille työelämään mukaan pääseminen ja toisille jotain muuta. Moni maahanmuuttaja työskentelisi mielellään, mutta kielitaidon puute ja puuttuvat suomenkieliset työnhakuasiakirjat ovat usein esteenä työllistymiselle tai edes työhaastatteluun pääsemiselle. Maahanmuutosta ja sen tarpeellisuudesta kuulee puhuttavan miltei päivittäin, mutta asenneilmastossa on suomalaisilla vielä tekemistä. Tämän lisäksi ulkomaalaistaustaisen perehdyttäminen saatetaan mieltää työpaikoilla työyhteisöä liikaa kuormittavaksi tekijäksi ja mieluummin otettaisiin kantaväestöstä työntekijä. CV-työpaja pyrkii tarjoamaan halukkaille työkaluja työnhauksessa ja siinä eteenpäin pääsemisessä.

Kun tarve maahanmuuttajien työpajoista tuli esille, meille oli selkeää, että aihe on erinomainen toiminnalliseksi opinnäytetyöksi. Opinnoissa ja työharjoittelussa nähdyt ja kuullut näkökulmat ja tiedot pääsivät käytäntöön toiminnallisen opinnäytetyön toteuttamisessa. Maahanmuuttajien työpajat olivat myös erinomainen mahdollisuus päästä kokemaan moniammatillista yhteistyötä ja sen syntyä käytännössä. Pienimuotoisen projektin käynnistäminen ja toteutus oli parhaimmillaan moniammatillista yhteistyötä ja tarjosi meille mahdollisuuden oppia uutta ja laajentaa omaa osaamistamme entisestään.

Työperäinen maahanmuutto on elintärkeää, sillä työikäisten eli 15–64-vuotiaiden määrä vähenee vuoteen 2030 mennessä arviolta 130 000 hengellä (Elinkeinoelämän keskusliitto, i.a). Tiekartta 2035-julkaisussa korostuu myös aiheen ajankohtaisuus, jonka mukaan hallituksen tavoitteena on kaksinkertaistaa vuoteen 2030 mennessä työperäisen maahanmuuttajien määrä (Valtioneuvosto, 2021). Tämän vaikutukset tulevat todennäköisesti näkymään myös Etelä-Pohjanmaalla. Etelä-Pohjanmaalla asuu 1,12 % Suomen ulkomaalaistaustaisista henkilöistä, mikä on neljänneksi pienin osuus Suomen maakunnista (Tilastokeskus, 2022). Taulukko 1 kertoo maakunnittain ulkomaalaistaustaisten asukkaiden prosenttiosuuden suhteessa koko Suomen ulkomaalaistaustaiseen väestöön vuonna 2022. Ainoastaan Kainuulla, Keski-Pohjanmaalla ja Etelä-Savolla on pienempi osuus ulkomaalaistaustaisia asukkaita kuin Etelä-Pohjanmaalla. Tähän saakka siis maahanmuutto ja maahanmuuttajat eivät suuremmin ole näkyneet Etelä-Pohjanmaan kaupunkien katukuvassa.

Taulukko 1. Ulkomaalaistaustaisten osuus maakunnittain 2022 (Tilastokeskus, 2022).

	2022
Ulkomaalaistaustaisten osuus koko maan ulkomaalaistaustaisista, %	
MK01 Uusimaa	57,49
MK02 Varsinais-Suomi	8,73
MK04 Satakunta	1,94
MK05 Kanta-Häme	1,65
MK06 Pirkanmaa	6,31
MK07 Päijät-Häme	2,58
MK08 Kymenlaakso	2,11
MK09 Etelä-Karjala	1,87
MK10 Etelä-Savo	1,02
MK11 Pohjois-Savo	1,85
MK12 Pohjois-Karjala	1,58
MK13 Keski-Suomi	2,21
MK14 Etelä-Pohjanmaa	1,12
MK15 Pohjanmaa	3,11
MK16 Keski-Pohjanmaa	0,50
MK17 Pohjois-Pohjanmaa	3,07
MK18 Kainuu	0,58
MK19 Lappi	1,25

Merkkejä maahanmuuton vaikutuksista on nähtävissä niin valtakunnallisesti kuin myös Etelä-Pohjanmaalla. Maahanmuutto on kasvanut ennätysmäisesti vuonna 2023 (Tilastokeskus, 2024). Niemistön (2023) haastattelussa Seinäjoen elinkeinojohtajan Erkki Välimäen mukaan vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi, kun maahanmuutto oli suurin väestöä lisäävä tekijä Seinäjoella. Tähän vaikuttivat nostavasti työperäinen maahanmuutto, Seinäjoen ammattikorkeakoulun kansainväliset opiskelijat perheineen ja ukrainalaiset. Ennen opiskelijat tulivat yksin, mutta nykyään yhä useampi tuo myös perheensä mukanaan. Perheestä toinen vanhemmista tulee opiskelijaksi ja toinen vanhemmista saattaa tulla työnhakijaksi. Kielitaito ja suomen kielen osaamattomuus voivat kuitenkin osoittautua esteeksi työmarkkinoilla. Perheen lapset tarvitsevat hoitopaikan ja perhe asunnon, joka sijaitisi mieluummin lähellä opiskelukampusta. Pitkät välimatkat voivat myös muodostua ongelmaksi, sillä autoa ei välttämättä haluta tai ei ole mahdollista hankkia.

Yhdessä-hankkeen myötä, joka on Euroopan Sosiaalirahasto plus, Polkuja töihin-toimintalinjaan liittyvä hanke, on nähtävissä Seinäjoen panostusta maahanmuuttajatyöhön (EURA 2021, 2024). Yhdessä-hanke kestää 1.4.2024- 30.9.2026 ja hankkeen rahoittaja on Hämeen ELY-keskus. Toteutuksesta vastaa Seinäjoen kaupunki Seinäjoella, Ilmajoella ja Isossakyrössä. Hankkeen kohderyhmänä on maahanmuuttajat, joilla on suurin riski jäädä työelämän ulkopuolelle. Näissä keskitytään esimerkiksi arabian, kurdin, darin ja turkin kieltä puhuviin maahanmuuttajiin. Hankkeen tavoite on tiedon kerääminen maahanmuuttajien työllisyyden ja koulutuksen esteistä ja hankkeessa pyritään vaikuttamaan näihin esteisiin, jolloin kohderyhmän työelämään siirtyminen helpottuisi. Hankkeen tavoitteena on luoda toimiva moniammatillinen yhteistyömalli eri maahanmuuttotyön toimijoiden välille ja myös alueen työnantajien ja sosiaalipalveluiden kanssa tehdään hankkeessa yhteistyötä.

Rintamaan (2023) mukaan vuokra-asunnoista on Seinäjoella todellinen pula ja erityisesti opiskelijoilla suuri huolenaihe. Painetta asuntopulassa kasvattaa myös maahanmuuttajien kasvava määrä. Husun (2023) mukaan asuntopula ei kuitenkaan ole yksin Seinäjoen ja Suomen ongelma vaan se on todellinen ongelma myös kansainvälisesti, kuten esimerkiksi Hollannissa, jossa maahanmuuttopolitiikkaa kritisoidaan. Amsterdamissa opiskelevan suomalaisen mukaan paikalliset eivät aina suhtaudu kansainvälisiin opiskelijoihin positiivisesti. Yliopistojen kansainvälistymisen katsotaan laajentuneen liikaa, kun omakin väestö kärsii asuntopulasta. Rakentamista hillitsevät raaka-aineiden hintojen nousu - aivan kuten Suomessakin.

Suomen kielen taito on keskeinen taito kotimaan työmarkkinoilla, ja Etelä-Pohjanmaalla englannin käyttö työkielenä on vielä vähäistä. Englanti ei välttämättä ole myöskään maahanmuuttajien toinen kieli, jolloin yhteistä kieltä ei ole lainkaan. Tämä aiheuttaa suuren haasteen työllistymiselle. Halukkaita kielen opiskelijoita olisi kuitenkin enemmän, mitä paikkoja on osoittaa. Rosvallin (2024) mukaan pulaa on valtakunnallisesti sekä koulutuspaikoista että opettajista. Sedu tarjoaa Seinäjoella kieliopintoja maahanmuuttajille ja toimii paljon yhteistyössä maakunnan TE-toimistojen ja työllisyyden kuntakokeilun kanssa. Etelä-Pohjanmaan Opisto tarjoaa Ilmajoella kotoutumiskoulutusta, jossa opiskellaan suomen kielen lisäksi myös suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria (Etelä-Pohjanmaan Opisto, i.a.). Kotoutumiskoulutuksen lisäksi E-P-opisto tarjoaa maahanmuuttajille myös aikuisten perusopetusta ja lukutaitokoulutusta.

2.2 Kehittämistyön tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

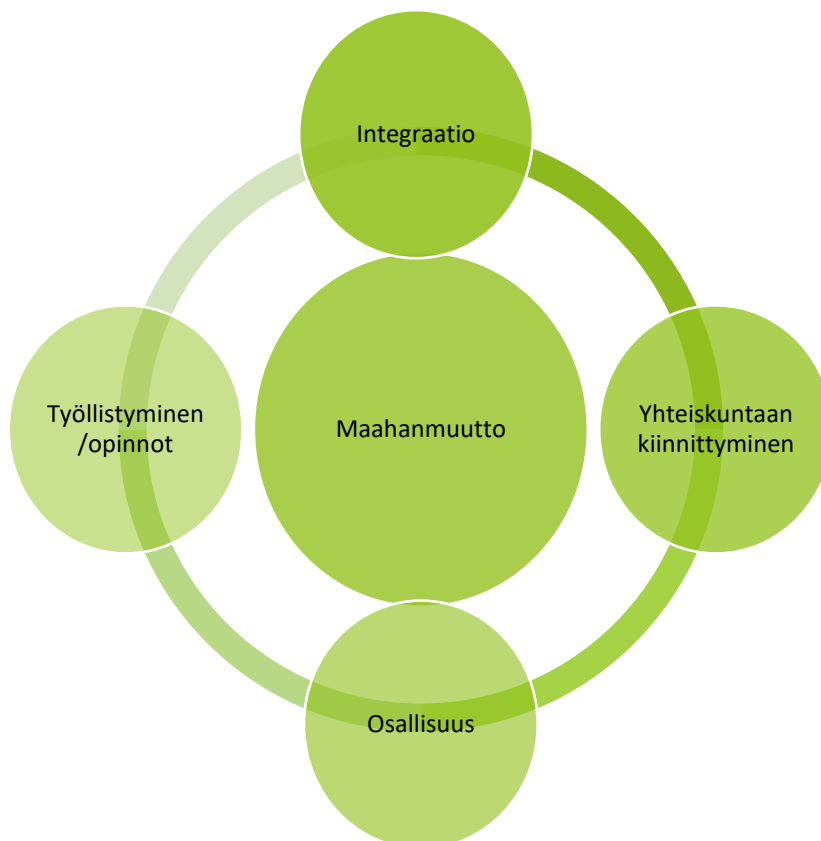
- 1) Toimiiko työpajatyypinen toteutus maahanmuuttajille työnhaun dokumenttien päivityksessä ja
- 2) Mikä vaikutus työpajaan osallistumisella on maahanmuuttajan työllistymiselle?

Työpajojen tarkoituksena on tarjota vieraskielisille maahanmuuttajille aika ja paikka, jossa heille on samaan aikaan tarjolla tila ja tulkkausapua työnhakupapereiden tekemiseen. Tavoitteena on edesauttaa heitä työnhaussa ja sitä kautta mahdollistaa osallisuuden tunnetta ja tarjota työkaluja oman elämäntilanteensa johtamiseen. Työpaja on vastaus maahanmuuttajilta suoraan esiin nousseeseen tarpeeseen. Kehittämishanke on käytännön projekti, jonka lopputuloksena on tarjota maahanmuuttajille, joiden kielitaito on heikkoa, apua CV:n tekemiseen suomalaiseen työnhakuun sopivaksi. Lisäksi haluttiin tarjota mahdollisuus osallistua jo loppuvuoden 2023 kausityöpaikkojen työnhakuun, tarjota yleisesti lisätietoa työnhausta Seinäjoella ja Suomessa sekä tarkastella päivitetyn CV:n vaikutusta heidän työllistymiseensä ja työnhaakuun.

Tämän opinnäytetyön teoreettinen viitekehys on rakentunut yhteiskuntaan kiinnittymisen, integraation, osallisuuden ja työllistymisen ympärille. Maahanmuutosta puhuttaessa, toistuvat nämä keskeiset teemat ja ne ovat nähtävissä kuviossa 1. Esimerkiksi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos käsittelee maahanmuuttoa hyvin paljon samojen teemojen ympärillä

(Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), i.a). Myös opintojen ja moniammatillisen yhteistyön kautta saatu tieto maahanmuuton asiantuntijoilta tarjosi tärkeän näkökulman aiheeseen. Nämä valitut näkökulmat vaikuttavat niin yhteiskunnallisella, yhteisöllisellä kuin yksilötasolla-kin.

Maahanmuutto ja maahanmuuttajan arki rakentuu monesta eri asiasta ja siihen vaikuttaa maahanmuuttaja itse, häntä ympäröivä yhteisö tapoineen ja asenteineen sekä yhteiskunta lakien ja säädösten muodossa. Kuvio 1 kuvaa näitä asioita, jotka ovat suhteessa toisiinsa. Kotoutumisen näkökulmasta, maahanmuuttajan olisi helpointa päästä osaksi suomalaista yhteisöä esimerkiksi työllistymisen tai opintojen kautta. Tällöin hän pääsisi osaksi yhteiskuntaa, toimeentulo olisi turvattu ja arkirutiinit tukisivat elämää uudessa kotimaassa (Väestöliitto, 2024). Tämä ei välttämättä kuitenkaan onnistu heikon kielitaidon tai pätemättömien tutkintojen vuoksi (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023).

Kuvio 1. Opinnäytetyön tekijöiden näkökulmat maahanmuuton kulmakivistä

Integraatio eli kotoutuminen tarkoittaa sitä, että maahan muuttanut on löytänyt paikkansa yhteiskunnassa ja osaa toimia osana yhteiskuntaa (Väestöliitto, 2024). Yhteiskuntaan kiinnittyminen tulee pitkässä juoksussa ja tällöin maahan muuttanut on osa suomalaista yhteiskuntaa

ja omaa kotikaupunkiaan: hänellä on ehkä työ- tai opiskelupaikka, hän toimii vapaaehtoisena tai on muuten aktiivisena ja kokee kuuluvansa johonkin. Osallisuus nivoo kulmakivet yhteen, sillä Nivalan & Ryynäsen (2019 s. 138) mukaan osallisuus tarkoittaa sitä, että ihminen kuuluu johonkin, osallistuu ja kokee kuulumisen tunteita. Tämä tukee myös yksilön hyvinvointia. Näitä näkökulmia käydään läpi tarkemmin teoreettisten lähtökohtien luvussa.

Maahanmuutto ja sen toteutuminen ja onnistuminen ei ole yksin kiinni maahan muuttaneesta ja hänen arvoistaan ja asenteestaan. Niin kuin muutkin sosiaaliset suhteet ja kanssakäymiset, onnistunut maahan muutto tarvitsee yhteisöltä ja yhteiskunnalta vastaanottavan, mahdollistavan ja toimivan asenteen. Yhteiskunnallisesti työperäinen maahanmuutto on Suomessa väestörakenteen muutoksen vuoksi muuttumassa elintärkeäksi ja vaikuttaa väistämättä myös kantaväestöön.

2.3 Yhteistyötahot

Yhteistyötahona ja työn tilaajana tässä opinnäytetyössä toimii Seinäjoen MONI-info. Muita toimijoita ovat Seinäjoen ja Ilmajoen työllisyyden kuntakokeilu sekä Seinäjoen kirjasto. MONI-info on maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalvelu. He tarjoavat palveluita maahanmuuttajille sekä maahanmuuttotyön toimijoille, kuten elinkeinoelämän toimijat, oppilaitokset ja organisaatiot. Myös työnantajat, yhdistykset, järjestöt ja yksityiset ihmiset voivat olla yhteydessä MONI-infoon (Seinäjoki, i.a.-a).

Seinäjoen kaupunginkirjasto (i.a.) tarjoaa aineistojen lainausta kirjastokortilla. Kirjaston tiloissa voi viettää aikaa myös opiskellen tai harrastamalla. Kirjastossa voi käyttää tietokoneita, tulostimia ja monia muita digilaitteita. Kirjastolla työskentelee myös digineuvoja ja häneltä saa apua esimerkiksi älylaitteiden ja tietokoneiden käytössä. Seinäjoen kaupungin kirjastokortilla saa myös esimerkiksi kausikortteja erilaisiin tapahtumiin tai urheiluvälineitä (Seinäjoen kaupunginkirjasto, 2023).

Nykyinen Seinäjoen ja Ilmajoen työllisyyden kuntakokeilu alkoi 1.3.2021 ja se päättyy 31.12.2024, jolloin työllisyysalueet aloittavat toimintansa ja työllisyydenhoito siirtyy valtiolta kunnille (Seinäjoki, i.a.-b). Kuntakokeilun tavoite on nostaa työllisyysastetta ja tätä tavoitellaan vahvistamalla kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestämisessä, jolloin myös paikallinen tietämys ja osaaminen vahvistuvat. Kunnilla on myös mahdollisuus kehittää palveluja oman alueen tarpeisiin nähden ja tarkoituksena on tehostaa työllisyys-, koulutus- sekä

sosiaali- ja terveystalveluiden yhteistyötä. Kuntakokeilun asiakkaita ovat ne henkilöt, jotka ovat ilmoittautuneet työttömiksi työnhakijoiksi kuntakokeiluun kuuluvan kunnan alueella ja he ovat työttömiä, lomautettuja, työllistettäviä tai työllistämistä edistävän palvelun piirissä. Näiden edellä mainittujen lisäksi kuntakokeilun asiakkaat saavat työmarkkinatukea tai Kelan peruspäivärahaa: heillä ei ole oikeutta ansiopäivärahaan, heidän äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame, he eivät ole Suomen kansalaisia, tai he ovat alle 30-vuotiaita.

TE-palvelut tarjoavat Etelä-Pohjanmaalla työllisyshoidon palveluita kuntakokeilun lisäksi vielä vuoden 2024 loppuun saakka, jolloin TE-toimistot lakkaavat työllisyshoidon siirryttyä kunnille. TE-palveluilla on erilaisia yksilö- ja ryhmämuotoisia työnhakuvalmennuksia ja työnhakuklinikoita. Heillä työnhakuklinikassa tehdään jokaisen yksilökohtaisen tarpeen mukaisia toimia ja siellä työnhakija voi esimerkiksi tehdä ammattilaisen kanssa työnhakuasiakirjat kuntoon Eezyn työllisyshoidon edustajan kanssa. Maahanmuuttajien kohdalla kieli-muuri muodostuu usein näissä tilanteissa kuitenkin esteeksi, eikä tulkin saaminen ole itses-täänselvyys. Vielä vuoden 2024 ajan maahanmuuttajat kuuluvat lisäksi kuntakokeilujen asia-kaskuntaan ja Eezyn palvelut ovat TE-toimistojen kautta saatavia palveluja (TE-palvelut, 2024). Eezyn edustajien kanssa keskusteltiin moniammatillisessa yhteistyötilaisuudessa syk-syllä 2023 yhteistyön mahdollisuudesta kuntakokeilun kanssa sekä tarpeesta yksilöllisestä työnhakuklinikasta myös maahanmuuttajien keskuudessa.

3 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

Maahanmuuton kulmakivet (kuvio 1) muodostavat tämän opinnäytetyön teorian lähtökohdan. Näitä osa-alueita esitellään tarkemmin tässä luvussa. Onnistunut maahanmuutto on aina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan vaikutteista koostuva yhteistyö.

3.1 Maahanmuutto

Maahanmuuttaja on henkilö, joka on syntynyt ulkomailla ja asuu Suomessa. Maahanmuuttajalla ei ole Suomen kansalaisuutta, mutta hän on saanut oleskeluoikeuden (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2021, s. 27). Vuoden 2023 lopussa Suomen väkiluku oli 5 604 558, joka on 40 588 henkeä enemmän kuin vuonna 2022. Maahanmuutto oli suurin vaikuttaja, sillä vuonna 2023 Suomeen maahan muutti 71 918 henkilöä, mikä on korkein mitattu tulos koko mittaushistorian aikana (Tilastokeskus, 2024). Myös maahanmuuttovirastossa näkyy maahanmuuton kasvu Suomessa. Kasvu on muodostunut pääasiassa perheen, työn ja opiskelun perusteella Suomeen muuttavista henkilöistä ja heidän perheenjäsenistään (Maahanmuuttovirasto, 2023). Vuonna 2022 kuitenkin suurin maahanmuuttajaryhmä oli ukrainalaisia, jotka pakenivat Venäjän hyökkäystä.

Maahanmuuttoon liittyy useita lakeja ja asetuksia. Sisäministeriö on listannut maahanmuuttoa koskevat lait ja asetukset sivustolleen (Sisäministeriö, i.a.). Näistä ulkomaalaislaki on laajin maahanmuuttoa koskeva laki (Ulkomaalaislaki 301/2004). Laki maahanmuuttovirastosta säätelee maahanmuuttoviraston toimintaa (Laki Maahanmuuttovirastosta 156/1995). Laki kotoutumisen edistämisestä määrittelee maahanmuuttajien oikeudet ja velvollisuudet seuraavanlaisesti (Laki kotoutumisen edistämisestä, 1386/2010):

Tämän lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Maahanmuuttajille tehdään alkukartoitus työvoimaviranomaisen toimesta kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta. Alkukartoituksessa selvitetään maahanmuuttajan koulutus, työhistoria, kielitaito ja muut seikat, jotka vaikuttavat työllistymiseen ja kotoutumiseen (Laki kotoutumisen edistämisestä, 1386/2010, 2 luku 9 §). Alkukartoituksen perusteella maahanmuuttajalle luodaan kotoutumissuunnitelma, johon kirjataan toimenpiteet ja

palvelut, jotka edesauttavat maahanmuuttajan kotoutumista ja yhteiskuntaan sopeutumista. Kotoutumissuunnitelman enimmäiskesto aika on kolme vuotta, mutta sitä voidaan pidentää enintään kaksi vuotta, mikäli maahanmuuttaja tarvitsee erityistä tukea kotoutumiseen (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010, 2 luku 11–12 §).

Pantzar (2023) kertoo vuonna 2022 Suomeen tulleen töihin yli 20 000 ulkomaalaista. Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen tultiin Venäjältä, Filippiineiltä ja Intiasta. EU:n sisältä Suomeen tultiin Virosta, Romaniasta ja Latviasta. Jäärnin ym. (2023) mukaan maahanmuuton ja oleskelulupien suunnitelluissa tiukennuksissa on nähtävissä hallituksen kaavailut tiukennukset maahanmuutolle. Näiden toteutuessa työperäinen oleskelulupa ja sen myöntö tiukkenee ja myös työnantajille asetetaan vaatimuksia sanktioiden uhalla.

Sutela (2023) käsittelee artikkelissaan maahanmuuttajien työllisyyttä ja sen muutosta. Maahanmuuttajien työllisyys on Suomessa parantunut enemmän kuin muun väestön, maahanmuuttajien työllisyyden ollessa silti heikompi kuin suomalaistaustaisten. EU-tasolla vertaillessa Suomessa maahanmuuttajien työllisyys on kuitenkin yli keskitason. Maahanmuuttajien työtehtäviä on useammin pätkätyöt, määräaikaiset, osa-aikaiset, vuokratyöt ja matalapalkkaiset työtehtävät, kun kantasuomalaisten työt ovat useammin kokoaikaisia ja jatkuvia palkkatöitä. Maahanmuuttopolitiikkaa kehitetään ja siihen panostetaan, sillä työperäisen maahanmuuton tärkeys ja välttämättömyys on ymmärretty myös Suomen väestönkehityksen myötä, jossa syntyvyys on hälyttävän alhaista ja työikäinen väestö ikääntyy. Tiekartta 2035 -julkaisusta käy ilmi hallituksen tavoite kaksinkertaistaa vuoteen 2030 mennessä työperäisen maahanmuuttajien määrä (Valtioneuvosto, 2021). Myös ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä tähdätään kolminkertaistamaan ja heidän pitovoimaansa halutaan lisätä ja heidän jäämisesä Suomeen on tavoitteena nostaa 75 prosenttiin. Samaan aikaan Ruotsin haluaa korkeasti koulutettuja työntekijöitä ja heidän maahantuloaan pyritään helpottamaan, samalla kun henkilöiden, joilla ei ole koulutusta tai huonot mahdollisuudet työllistyä, maahantuloa halutaan tiukentaa (Government offices of Sweden, 2023). Myös Euroopan unioni myöntää erittäin päteville työntekijöille EU:n ulkopuolisille henkilöille EU Blue Cardin, joka antaa työ- ja oleskeluluvan EU:ssa (Eurostat, 2023). Myös korkeasti koulutetut ja menestyvät opiskelijat ja tutkijat voivat saada luvan tulla opiskelemaan EU:n alueelle. Maahanmuuttopolitiikka on siis hyvin samanlaista ja maahanmuuttajista halutaan valita todennäköisemmin työelämässä tai opinnoissa pärjäävät, tuottoisat yhteiskunnan jäsenet.

3.2 Integraatio

Virolaisen (2022) mukaan Suomessa puhutaan integraation sijaan tavallisesti maahanmuuttajien kotouttamisesta. Prosessissa henkilö on muuttanut toisesta maasta toiseen ja kokee löytäneensä paikkansa yhteiskunnassa ja osaa toimia siellä. Integraatioon sisältyy aktiivinen osallistuminen ja identiteetin säilyttäminen. Integraatiossa katsotaan sekä menneisyyteen että tulevaisuuteen. Menneisyyden osalta käsitellään kulttuurista taustaa ja lähtömaata, kun taas tulevaisuudesta monitahoista osallistumista, kohdemaata ja siihen samaistumista. Sosiaaliset sidokset täydentävät toisiaan. Maahanmuuttajilla on oikeus omaan kulttuuriin ja kieleen, jolloin myös yhteiskunta muuttuu maahanmuuton myötä. Virolaisen mukaan onnistuneella kotouttamisella voi olla myönteinen vaikutus esimerkiksi julkiseen talouteen, koska maahan muuttanut voi hyvin ja pärjää työmarkkinoilla.

Kotoutuminen on kaksisuuntaista, eli se on myös kantaväestön vastuulla. Valtaväestöstä Suomessa 77 % ajattelee kotoutumisen olevan sekä maahanmuuttajan että yhteiskunnan yhteinen asia (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023). Laki kotoutumisen edistämisestä uudistuu 1.1.2025. Vastuu kotoutumispalveluiden tarjoamisesta siirtyy kunnille ja kotoutumislain kokonaisuudistuksella pyritään tehostamaan maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta yhteiskunnassa (Kotoutuminen.fi, i.a.; Valtioneuvosto, 2023). Tähän asti kotoutumissuunnitelma on tehty kotoutumislain mukaan vain työttömille työnhakijoille ja niille, jotka muusta syystä saavat toimeentulotukea, kun jatkossa se tehdään myös työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010, 2 luku 12 §). Tällä pyritään tavoittamaan erityisesti lasten kanssa kotona olevat vanhemmat ja lisäämään osallisuutta yhteiskuntaan lisäämällä kielitaitoa ja tietoa yhteiskunnasta ja kulttuurista.

Hyvän toimintakyvyn katsotaan auttavan kotoutumista. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos jakaa toimintakyvyn neljään osa-alueeseen, jotka ovat nähtävissä kuviossa 2. Näitä ovat fyysinen, psyykinen, kognitiivinen ja sosiaalinen toimintakyky (THL, 2023-b). Kuvion 2 ympärillä on jatkuva nuoli kuvion ympärillä, joka kuvaa tilanteen elävyyttä ja osa-alueiden vaikuttavuutta toisiinsa.

Kuvio 2. Toimintakyvyn ulottuvuudet (THL, 2023-b).

Maahanmuuttajilla voi olla taustalla traumaattisia tilanteita, esimerkiksi sota. Tämä voi vaikuttaa psyykkisen ulottuvuuden kautta kokonaisvaltaiseen toimintakykyyn. Tilanteet on hyvä tiedostaa, jotta oikeanlainen apu ja palvelu löytyisi nopeasti ja auttaisi siten kotoutumisessa (THL, 2023-b).

3.3 Yhteiskuntaan kiinnittyminen

Alkukartoituksen tavoite on ohjata maahan muuttanutta joustavasti ja tarvelähtöisesti, joka edistää maahan muuttaneen pääsyä suomalaisen yhteiskunnan aktiiviseksi jäseneksi palveluiden ja toimenpiteiden avulla. Montonen (2017, s. 9) arvioi, että perhe, työ ja puoliso tuovat monet maahan muuttaneet Suomeen, mutta tutkielman mukaan onnistunut sopeutuminen ei aina johda yhteiskuntaan kiinnittymiseen.

Kiinnittymisestä suomalaiseen yhteiskuntaan on merkkeinä esimerkiksi pienituloisuuden väheneminen ja työllisyysasteen nousu. Koronapandemia vaikeutti maahan muuttaneiden työllisyystilannetta entisestään. Ulkomaalaistaustaisten työtä hakevien määrä on ollut kasvussa, ja Ukrainan sota kasvatti ukrainalaisten määrää maassamme seitsenkertaiseksi. Vuoden 2022 joulukuussa 5400 ukrainalaista oli työssä ja toukokuussa 2023 noin 8600 ukrainalaista oli TE-palveluiden asiakkaana. Työllistymisen esteitä ovat yleisesti elämäntilanne, puutteellinen kielitaito sekä tutkintojen pätemättömyys (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023). Maahanmuuttajia myös syrjitään ja se vaikuttaa myös työllistymiseen.

Kangasniemi (2022) on tehnyt korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien työllistymisen haasteista ja tuista Suomessa pro gradututkielman Jyväskylän yliopistossa. Tätä kyseistä tutkielmaa ei ole käytetty tähän opinnäytetyöhön lähteenä, mutta myös kyseinen tutkimus osoitti kielitaidon olevan tärkein tekijä työllistymisessä. Suomessa on käynnissä monia erilaisia hankkeita maahanmuuttajien työllistymiseen liittyen, monien eri toimijoiden toimesta. Savonian ammattikorkeakoulu osallistuu erilaisiin hankkeisiin, näistä esimerkkinä helmikuussa 2024 päättynyt viisi kuukautta kestänyt pilottihanke PrepProg, vieraskielinen korkeakouluopintoihin valmentava koulutus Ukrainasta paenneille, tilapäistä suojelua saaville henkilöille (Savonian ammattikorkeakoulu, i.a.). Tämän lisäksi tällä hetkellä on käynnissä Sairaanhoidajaksi Suomessa- hanke, joka on usean ammattikorkeakoulun yhteishanke. Siinä EU-/ETA-maiden ulkopuolelta tulleita henkilöitä, joilla on jo jonkun tasoista terveydenhoitoalan koulutusta, autetaan pätevoitymään sairaanhoidajaksi Suomessa. Tämä hanke on käynnissä 1.8.2022-21.12.2024.

Vertaista vailla -hankkeessa järjestettiin työttömille maahanmuuttajille, joilla oli loppunut kotoutumiskoulutus, neljän viikon intensiivikurssia kolme kertaa (Turun ammattikorkeakoulu, 2017–2019). Intensiivikurssien tavoitteena oli kehittää maahanmuuttajien suomen kielen kehitystä, työnhakutaitoja, innostaa yrittäjyyteen ja laajentaa osallistujien työelämäverkostoja. Intensiivikurssien loputtua maahanmuuttajilla oli mahdollisuus osallistua neljän kuukauden ajan ohjaustapaamisiin. Hanke järjesti tilaisuuksia, missä yrittäjät ja kotoutuvat maahanmuuttajat kohtasivat. Tapaamiset järjestettiin kouluttajien ja mentorien kanssa, jotka tulivat yrity maailmasta. Heiltä maahanmuuttajat saivat tukea yrittäjyyteen. Hankkeeseen osallistui miehiä ja naisia eri aloilta laajasti. Hankkeeseen osallistuivat eniten korkeasti koulutetut maahanmuuttaneet, joilla oli halu päästä työelämään kiinni Suomessa.

Plan International (2024) toimii pääkaupunkiseudulla ja heillä on käytössä useita maahanmuuttajatyön hankkeita. Voimanasia -hankkeessa tuetaan Suomeen muuttaneita tyttöjä ja heidän äitejään arjessa. Matkalla -hankkeessa tuetaan nuoria koulutuksen, työelämän ja vapaa-ajan osa-alueilla oppivelvollisuuden loppumisen lähestyessä. DNA-hankkeessa keskitytään vastuulliseen digielämään ja kehitetään digielämän taitoja yhteistyössä DNA:n kanssa. Hankkeissa voi olla jokin ulkopuolinen rahoittaja, esimerkiksi yritys kuten Plan Internationalin DNA- hankkeessa on DNA, tai sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA, 2024). Myös maahanmuuttovirastossa on tällä hetkellä käynnissä 17 Euroopan unionin rahoittamaa hanketta toiminnan kehittämiseen, näistä esimerkkinä joustavaan turvapaikkamenettelyyn ja

vastaanottokeskusten valmiuteen liittyvät hankkeet (Maahanmuuttovirasto, 2024). Myös terveyden ja hyvinvoinnin laitos on yksi merkittävistä toimijoista maahanmuuttotyön tutkimuksessa ja kehittämisessä (THL, 2024). Muista toimijoista esimerkiksi Live-säätiön Momentum -hanke tähtää Päijät-Hämeen alueella täsmätyökykyisten ja maahanmuuttajien matala kynösisempään työllistymiseen ja koulutukseen (Live-säätiö, 2023).

Lista maahanmuuttajien työllistymisen eteen jo tehdyistä sekä käynnissä olevista hankkeista on pitkä ja se kertoo sekä asian tärkeydestä, että osaltaan myös tilanteen ongelmallisuudesta. Tällaiset hankkeet luovat maahan muuttaneille tilaisuuksia laajentaa omaa elinpiiriään. Etelä-Pohjanmaalla maahanmuuton vaikutukset alkavat vasta näkyä tulevaisuudessa ja mitä aiemmin rakenteiden muutoksiin keskitetään voimavaroja ja resursseja, sen parempi.

3.4 Osallisuus

Nivalan ym. (2019 s. 138) mukaan osallisuus muodostuu ihmisen ja yhteisön välisestä suhteesta. Suhde muodostuu kolmesta osa-alueesta: se että ihminen kuuluu johonkin, osallistumisesta, ja kuulumisen tunteesta. Osallisuuden muodostuminen tarvitsee näitä kaikkia kolmea yhdessä. Osallistuminen vuorovaikutuksellisenä toimintana, missä etsitään ja tehdään yhteisiä tavoitteita, muodostaa positiivisia väyliä yhteisön jäsenten välille ja näin ollen luo perustaa yhteenkuuluvuuden tunteelle ja oman merkityksellisyyden tunteelle. Nämä tunteet voivat vaikuttaa yhteisön jäseniin positiivisesti, jolloin jäsenet voivat osallistua aktiivisemmin ja huomaavat omat mahdollisuudet vaikuttaa yhteisössä. Tällöin jäsen kiinnittyy yhteisöön lujemmin ja voimistaa täten osallisuutta.

Nuorisobarometrin tuloksista kävi ilmi vieraskielisten nuorten kokevan asuinympäristönsä turvatomammaksi, kuin muut nuoret (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023). He myös tapaavat kavereitaan muita harvemmin. Kouluterveyskyselyn mukaan, joka on tehty vuosina 2019 ja 2021 yksinäisyys oli maahanmuuttajanuorien ongelma kaksi kertaa suomalaisnuoria useammin. 2016–2019 vuosina järjestettiin osallisuuden polku maahanmuuttaja nuorelle -hanke, jonka tavoite oli 12–29-vuotiaiden maahanmuuttaja nuorten osallisuuden tunteen lisääminen, tukea kotoutumista ja arjen haasteissaa (Diakonissalaitos, i.a.). Hankkeen kohderyhmään kuuluivat maahanmuuttaja nuoret, jotka olivat vaarassa jäädä koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle. Hankkeessa nuorilla oli oma työntekijä, joka toteutti nuorelle yksilövalmennusta ja saattoi nuorten tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Hanke on päättynyt, mutta tuloksena tuli

asiakaslähtöinen työtapa tavoittamaan kohderyhmään kuuluvat vaikeassa asemassa olevat maahanmuuttaja nuoret. Tällaiset hankkeet auttavat vaikeassa asemassa olevia maahanmuuttaja nuoria kiinnittymään koulutuksiin ja työelämään.

Jokaisella on oikeus terveyteen, sosiaalisiin suhteisiin, toimeentuloon, asuntoon, työhön ja koulutukseen (THL, 2023-a). Kokemus siitä, että pystyy vaikuttamaan ja osallistumaan yhteiskunnan kehitykseen sekä vaikuttaa ja osallistua itseänsä koskeviin asioihin lisää osallisuutta. Osallisuuden edistämällä vähennetään eriarvoisuutta ja osallisuus on yksi terveyden ja tasa-arvon edellytys sekä terveyttä edistävä tekijä.

3.5 Työllisyys ja työttömyys

Maahan muuttaneiden työkäisten tavoite on työllistyä riippumatta siitä minkä takia he ovat tulleet maahan, mutta työllistymisprosessi voi olla hidas (THL,(2023-a). Työllisyys on myös yksi keskeisempiä osallisuuden toteutumisen indikaattoreita. Työllä on vaikutus myös yksilön hyvinvointiin, joka on yhteydessä taloudelliseen tilanteeseen, terveyteen ja yhteiskunnalliseen statukseen. Haasteina ovat yksilötasolla kotimaisen kielen osaaminen ja työllistymistä edistävä verkostojen puute.

Pitkäaikainen työttömyys vaikuttaa negatiivisesti hyvinvointiin ja terveyteen (THL, 2019). Työttömyydellä on vaikutus toimeentuloon ja jos työttömyys pitkittyy, on riski köyhyyteen. Työttömyyden taustalla on usein puuttuva kielitaito, osaamisen puute, ennakkoluulot, syrjintä rekrytoineissa ja verkostojen puute. Naiset hakeutuvat yleisemmin sosiaali- ja terveystalalle ja asiakaspalveluun, missä kielitaito on keskeisessä roolissa. Miehet hakeutuvat palveluammatin lisäksi rakennusosalalle, missä kielitaidon ei tarvitse olla suomen kieli, vaan he pärjäävät jollain muullakin kielellä.

Sutelan (2023) mukaan Suomessa työllisyyskasvu on ollut viime vuosina tilastojen mukaan vieraskielisten varassa, ja tilaston mukaan varsinkin maahanmuuttaja naiset ovat työllistyneet. Vaikka työllisyys on kasvanut, ei ulkomaalaistaustaisten työmarkkina tilanne ole yhtä vahva kuin syntyperäisen suomalaisen. Ulkomaalaistaustaiset ovat palkkatyössä usein määräaikaisissa, osa-aikaisissa tai vuokratyössä. Tällaisiin työsuhteisiin syy on yleensä se, että ulkomaalaistaustaiselle ei ole muuta työtä tarjolla. Tällaiset työsuhteen muodot ovat yleisempiä ulkomaalaistaustaisille kuin kantasuomalaisille. Artikkelissa vertaillaan maahanmuuttajien työllisyyden tilannetta muihin EU-maihin verraten. Vuonna 2022 ulkomailla syntyneiden 20–

64-vuotiaiden työllisyysaste oli Suomessa 73,4 % ja Ruotsissa 72,4 %. Vuonna 2016 työllisyysaste on ollut Suomessa 60,9 % ja Ruotsissa 68,4 %. Suomessa työllisyysaste on siis nousussa.

Haavisto (2019) kirjoittaa suomalaisten suhteesta työelämään ja mikä merkitys sillä on hyvinvointiin. Työn tekoon liittyvät asenteet vaihtelevat ikävuosien mukaan. Varsinkin nuorten keskuudessa työn teko painottuu enemmän rahan ansaitsemiseen ja vanhemmalle ikäluokalle työn teko on velvollisuus. Tutkimuksessa selvisi, että 55 % suomalaisista kokee työn teon velvollisuutena, joka kuuluu jokaiselle yhteiskunnan jäsenelle. Vaikka suomalaiset kokevat työn teon velvollisuutena, kokee vastaajista 39 % kuitenkin työn teon tuovan myös arvostusta ja työn teko koetaan etuoikeutena. Työpaikalla voi kuitenkin luoda ystävyysuhteita ja työpaikka luo yhteisöllisyyttä. Matalasti koulutetut ja ilman koulutusta olevat kokevat työelämän olevan kuormittavampi ja työn teko merkitsee vain tapaa ansaita rahaa. Koulutus on kuitenkin väylä päästä parempiin tuloihin. Suomalaiset arvostavat myös vapaa-aikaa ja työnteko useimmiten mahdollistaa vapaa-ajan harrastukset. Itsensä kehittäminen työssä on suomalaisille myös tärkeää, mutta titteleitä ei koeta tärkeäksi Haaviston mukaan. Työn merkitys voi vaihdella kulttuurien välillä ja maahan muuttajilla työkuultuuri ja sen osana toimiminen voi olla erilaista. Työn merkitys on jokaiselle yksilöllistä.

Sisäasiainministeriön (2011) selvityksen loppuraportti käsittelee maahanmuuttajien työllistymisen esteitä. Raporttia vertaillen Nordic Council of Ministers (2022) raporttiin, nousee jokaisesta Pohjoismaasta maahanmuuttajien heikko kielitaidon puute työllistymisen esteeksi. Kielitaidon osaaminen näyttää työnantajalle sitoutumista yhteiskuntaan. Vaikka raporteissa on 11 vuoden ero, nousee uusimmasta raportista samoja asioita esiin kuin vuoden 2011 raportissa. Monessa Pohjoismaassa maahanmuuttajat työskentelevät sellaisissa tehtävissä, mikä ei vastaa heidän koulutustaan. Kielitaidon osaaminen olisi maahanmuuttajalle yksi väylä päästä koulutustansa vastaavaan työhön. Tanskassa esimerkiksi maahanmuuttajien on vaikea hyödyntää ulkomailla suoritettua tutkintoa, ja esimerkiksi Suomessa maahanmuuttajien osaamista ei tunnisteta. Työnantajien ennakkoluulot maahanmuuttajia kohtaan ovat syvällä ja työnantajien vaatimukset eivät kohtaa maahanmuuttajien taitojen kanssa. Työt helposti ja otellaan myös niin, että miehille tarjotaan raskasta ruumiillista työtä ja naisille hoitotöitä. Maahanmuuttaja naisille jää myös helposti hoitovastuu lapsista. Norjassa on huomattu myös korkeakoulutuksen puute vanhemmilla maahanmuuttajilla Nordic Council of Ministers raportin mukaan.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyön kehittämishanke on toiminnallinen työpaja, jonka tarkoitus ja lopputulos on tuoda arvoa niin vieraskieliselle työnhakijalle kuin työllisyyden eri toimijoille. Kaikilla heillä on sama päämäärä ja se on osallistaa ja kiinnittää maahanmuuttajat suomalaiseen yhteiskuntaan. Salosen (2013, s.13) mukaan kehittämistoiminta on muun muassa toiminnallista, sillä on selkeä hyöty ja tulos, aika ja paikka ja tulos on konkreettista. Työpajat olivat kaikkea tätä.

4.1 Toiminnallinen opinnäytetyö ja kehittämishanke

Kostamo ym. (2023, s.12) toteavat, että toiminnallinen kehittämishanke lähtee yleensä yrityksen tai organisaation tarpeesta kehitykseen ja muutokseen. Vuorinen (2019) nostaa esiin niin tarpeen kuin tavoitteidenkin selkeän määrittelyn tärkeyden. Toteutusta voidaan seurata erilaisin mittarein riippuen hankkeen laajuudesta ja toteutustavasta. Hanketta arvioidaan niin hankkeen aikana kuin sen jälkeen ja sopeutetaan saatujen tulosten mukaan. Toikko (2005, s.84–86) katsoo asiaa sosiaali- ja terveysalan näkökulmasta ja kertoo kehittämistyöhön liittyvän usein myös tutkimuksellista näkökulmaa, mutta katsoo alan kehittämistyön olleen lähinnä projektityötä. Toikko (mts. 84-86) jakaa sosiaali- ja terveysalan kehittämissuunnitelmat sisällön perusteella kuuteen ryhmään;

1. Organisaation sisäiset kehitysprojektit, joissa työskennellään oman työn ohessa
2. Toimitusprojektit, esimerkiksi koulutukset
3. Tutkimusprojektit esimerkiksi hankkeet, jotka toteutetaan rahoituksella
4. Tuottamisprojektit, joissa määritetään ennalta haluttu lopputulos, johon pyritään, esimerkiksi tapahtuma tai seminaari
5. tuotekehitysprojektit, tavoitteena työn kehittäminen ja arviointi
6. rakennusprojektit, kuten uuden toimitilan rakentaminen.

Salminen-Tuomaala (2019) avaa Seinäjoen ammattikorkeakoulun toiminnallisen opinnäytetyön mahdollisuuksia. Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla melkein mikä vain työelämän projekti tai tehtävä, joka toteutetaan työelämän toimijalle ja yleensä yhteistyössä työelämän edustajan kanssa. Itse toteutuksen lisäksi opinnäytetyössä tulee esitellä teoriaa ja tietoa tehtävästä projektista oman korkeakoulun ohjeiden mukaan. Kostamon ym. (2022, s.12) mukaan toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät opiskelijan teoriapohja ja työelämän yhteistyökumppanin kehitystarve.

4.1.1 Toteutusmalli

Tämän opinnäytetyön kehittämishanke oli toiminnallinen kehittämishanke ja se toteutettiin lineaarisen mallin mukaan, mutta sisälsi myös paljon tutkimuksellisen kehittämistyön näkökulmia. Kehittämishanke sai alkunsa organisaation tarpeesta muutokseen. Maahanmuuttajien CV:n teko vei liian paljon aikaa MONI-infon työntekijöiltä ja tilanteeseen kaivattiin muutosta. Työpaja oli konkreettinen käytännön hanke, jolla haettiin näkökulmaa muutostarpeeseen ja sen mahdollisiin ratkaisuihin. Opinnäytetyön kirjoittaminen tuo mukaan tutkimuksellisen kehittämisen näkökulmaa, jossa valittua toimintatapaa perustellaan ja tuloksia analysoidaan. Työelämässä raportointi ja teoreettinen pohdinta saattaa jäädä usein vähemmälle, kun tarkastellaan vain projektin lopputuloksia ja vaikuttavuutta.

Kuvio 3. Tutkimuksellisen kehittämistyön prosessi (Ojasalo ym. 2014, s.24).

Työpajojen prosessin etenemisessä oli paljon piirteitä Ojasalon ym. (2014, s.24) kuviossa 3 kuvaamasta kehittämistyön prosessista. Tarve työpajalle tuli yhteistyötaholta ja tavoite oli mahdollistaa maahanmuuttajille aika ja paikka, missä tavata asiantuntijoita ja saada apua työnhakulomakkeiden kanssa. Tärkeää oli saada mukaan monikielisiä osajia. Tarkennuksia

haluttuihin tavoitteisiin saatiin yhteistyöpalaverissa ja sähköpostitse tapahtuneessa viestienvaihdossa. Seuraavassa vaiheessa keskityttiin tiedonhakuun ja perehdyttiin käytännössä valittuun toimintaan. Toinen opinnäytetyön tekijöistä oli työharjoittelussa työllisyyden kuntakoikeilussa, ja maahanmuuttajien asiat ja heidän palvelunsa olivat konkreettisesti läsnä jokapäiväisessä työskentelyssä. Hänelle konkretisoitui muun muassa palavereissa maahanmuuttotieteen, Sedun, MONI-infon ja TE-toimiston edustajien kanssa maahanmuuttajien työllisyysnäkökulma. Tämän lisäksi hankimme tietoa yleisesti maahanmuuttajien työllistymisestä ja tietoa pohdittaessa sopivia toimintatapoja maahanmuuttajien kanssa työskentelyyn. Aikataulun kiireellisyyden vuoksi, teoreettinen pohja jäi myöhemmälle tarkastelulle ja työpajoihin sovittiin päälinjaukset yhteistyökumppaneiden kanssa.

Salonen (2013, s.15–16) esittelee kaksi kehittämishankkeen mallia ja ne ovat lineaarinen- ja spiraalimalli. Työpajat edustivat vahvasti lineaarista mallia, jossa hanke etenee kuvion 4 esittelemällä tavalla systemaattisesti tavoitteen määrittelyn, suunnittelun ja toteutuksen kautta hankkeen päättämiseen ja arviointiin. Spiraalimallissa suunnittelun ja toiminnan jälkeen havainnoidaan ja reflektoidaan tehtyä toimintaa ja lähdetään jälleen suunnittelemaan ja muokkaamaan toimintaa ensimmäisen havainnointikierron jälkeen.

Kuvio 4. Lineaarinen malli (Salonen 2013, s. 15).

Työpaja maahanmuuttajille on näiden kahden yhdistelmä. Spiraalimalli tuli esiin opinnäytetyön toteutuksessa ensimmäisen työpajan jälkeen toteutetussa reflektoinnissa yhteistyötahojen kanssa. Työpajan jälkeen käytiin läpi toteutusta ja nousiko esiin jotain, mitä pitäisi muuttaa seuraavaan työpajaan. Työpajan idean lähde on selkeä tarve MONI-infon asiakkaille ja sen suunnittelu tapahtuu vahvasti yhteistyössä MONI-infon kanssa, sillä heillä on ajantasaisin tieto asiakkaiden tarpeesta ja tavoitettavuudesta. Aikataulutuksen ja työpajan sisällön suunnittelun jälkeen suunniteltiin työpajan markkinointia ja aktivoitiin se osa-alue. Kun työpaja toteutettiin, kävijöitä havainnoitiin ja heiltä kerättiin palautetta, jonka perusteella voitiin muokata seuraavaa työpajaa. Toiseen työpajaan tuli muutoksia osallistujiin yhteistyökumppaneiden osalta ja digineuvojan rooli kasvoi hieman. Yhteistyökumppanit pidettiin ajan tasalla myös työpajaan ilmoittautuneiden määrästä. Yhteistyökumppaneilta ja muilta asiantuntijoilta, jotka

osallistuvat työpajaan, kerättiin myös palautetta työpajasta. Itse tapahtuman paikkaan ja so-
vittuihin aikatauluihin ei ollut mahdollista tehdä muutoksia, mutta työpajan seuraavan kerran
sisältöä pystyttiin muokkaamaan palautteen ja havainnointien perusteella. Tällöin toteutusta
reflekoitiin, kuten spiraalimallissa ja se otettiin huomioon seuraavassa työpajassa.

Kehittämistehtävän määrittäminen tässä kehittämishankkeessa oli selkeää, ja se oli toteuttaa toi-
vottu työpaja maahanmuuttajille. Tämän lisäksi määriteltiin tutkimuskysymykset, joita olivat:

1. Toimiiko työpaja- tyyppinen toimintamalli maahanmuuttajille työnhaun dokumenttien
päivityksessä?
2. Mikä vaikutus työpajaan osallistumisella on maahanmuuttajan työllistymiselle?

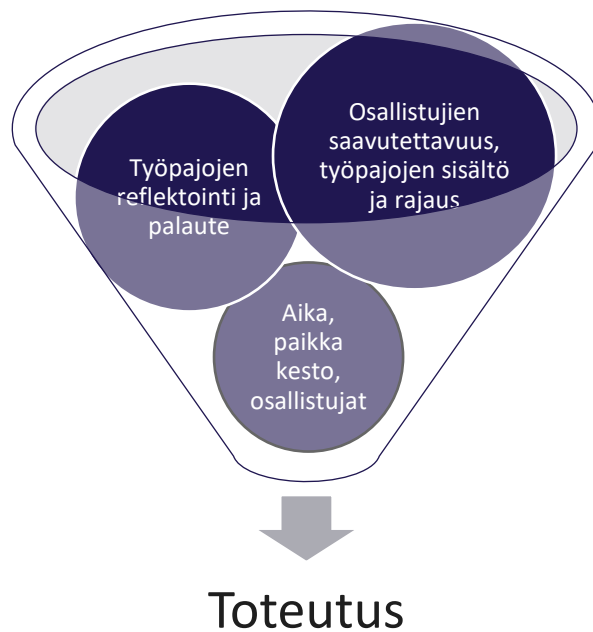
Kun mietimme näitä kysymyksiä, yhteistyötahojen rooli nousi suureksi. Heillä on ensi käden
tieto alueen maahanmuuttajista, heidän kansallisuuksistaan, tavoistaan ja tottumuksistaan.
Heillä on myös se tieto, mitkä asiat yleensä aiheuttavat ongelmia tai ovat hidasteita matkalla.
Tämän vuoksi vaihe neljä, lähestymistavan ja menetelmien valinta pohjasi paljon asiantunti-
joiden kokemuksiin ja tietotaitoon siitä, mikä toimii ja mikä ei.

4.1.2 Valitut lähestymistavat

Työpajat olivat käytännön toteutusta ja sillä haluttiin kerätä tietoa sen toimivuudesta kohde-
ryhmälle. Työpajojen lähestymistapana oli palvelumuotoilu, jonka tarkoituksena on Ojasalon
ym., (2014, s. 38) mukaan luoda asiakkaille helppoja palveluita ja järjestäjätaholle tarjota te-
hokkuutta ja vaikuttavuutta. Maahanmuuttajat työllistyivät nyt useampaa työntekijää CV:n päi-
vitystarpeillaan ja sen koettiin kuormittavan ja vievän liikaa aikaa muulta työltä. Työn ja työllii-
syyden merkitys maahanmuuttajille kuitenkin tiedostetaan, joten asiaan haluttiin tehokkaam-
paa ja tuottavampaa mallia.

Työpajojen toteutuksen prosessin menetelminä olivat brainstorming, havainnointi, kenttäpäi-
väkirja ja kysely. Ojasalon ym. (2014, s. 44) mukaan brainstorming on tunnetuin yhteisöllii-
sistä ideointimenetelmistä, jossa joukko ihmisiä yhdessä miettivät haluttua asiakokonaisuutta.
Brainstorming oli vahvasti läsnä yhteistyötapaamisissa ja kuvio 5 kuvaa brainstormingin käsi-
teltyä sisältöä yhteistyötahojen kanssa. Työpajojen toteutusta mietittiin yhdessä maahan-
muuttoasioiden ammattilaisten kanssa ja peilattiin ehdotettuja toimintatapoja ja tyyliä kohde-
ryhmään ja heidän tarpeisiinsa. Näissä keskusteluissa kävi esimerkiksi ilmi eri

kulttuuritaustaisten eri tavat viestintäsovellusten käytössä, joka oli osana työpajojen tavoitettavuutta mietittäessä. Myös työpajan sisällöstä ja sen rajauksesta käytiin avointa keskustelua asiantuntijatahojen kanssa.

Kuvio 5. Brainstorming yhteistyötahojen kanssa

Ojasalo ym. (2014, s. 114–116) mukaan havainnointi on kehittämistyössä tutkimuksellista havainnointia ja se tapahtuu systemaattisella tarkkailulla. Havainnointia voi käyttää yksin tai haastattelujen ja kyselyjen tukena. Osallistava havainnointi jaetaan ulkopuoliseen tarkkailijaan ja aktiiviseen osallistajaan. Aktiivisessa osallistujan roolissa ei kiinnitetä pelkästään huomiota osallistujien kielelliseen kommunikaatioon, vaan myös ilmeisiin ja eleisiin. Havainnointi toteutettiin osallistavassa roolissa. Tässä opinnäytetyössä käytettiin aktiivista osallistujaa havainnoinnissa. Osallistavaan havainnointiin päädyttiin, koska se mahdollisti meille osallisuuden työpajan pitämiseen ja samalla osallistujien havainnoimiseen. Tämä opinnäytetyön havainnointi toteutettiin kahden opiskelijan kesken. Olimme mukana työpajassa osallistujana ja osallistujien käyttäytymisen seuraajana. Osallistuja määrä työpajoissa oli pieni, jotta oli mahdollisuus keskittyä havainnointiin ja kirjata nähtyä ja kuultua kenttäpäiväkirjaan. Tässä opinnäytetyössä havainnointia käytettiin kyselyjen tukena. Ojasalon ym. (2014, s. 114–116) mukaan havainnoinnin tulokset tulee kirjata mahdollisimman pian muistiin. Itse työpajoissa havainnointi oli tärkeässä roolissa. Työpajojen koot olivat suhteellisen pieniä, joten ilmapiirin aistiminen oli suhteellisen helppoa. Oli helppo huomata, jos osallistujilla oli jokin ongelma tai jos jokin asia ei toiminut. Havainnoinnin osana oli kenttäpäiväkirja, johon kirjattiin huomioita ja

esiin nousseita ajatuksia yhteistyöpalaverissa, työpajoissa ja näiden reflektoinneissa. Ojasalon ym. (2014, s. 42) mukaan kenttäpäiväkirja on reaaliaikaista ajatusten ja havaintojen kirjaamista, jolloin myöhemmin on helppo palata kyseiseen tapahtumaan tai tilanteeseen kenttäpäiväkirjan muistiinpanojen avulla. Havainnoimme itsenäisesti ja kirjoitimme vapaamuotoiset kenttäpäiväkirjat työpajoista, jotka avattiin ja keskeiset asiat käsiteltiin työpajoja reflektoidessa.

Työpajoissa jokaiselle osallistujalle annettiin palautekysely vapaaehtoisesti täytettäväksi. Havainnoimalla pystyi näkemään työpajojen toimivuutta, mutta myös kielimuurin vuoksi, kysely tarjosi mahdollisuuden tiedustella palautetta anonyymisti ja mahdollisesti saada kehittämehdotuksia. Asiakasryhmän tavoitettavuuden kannalta haluttiin myös tietää, mistä asiakas oli saanut tiedon työpajasta ja oliko osallistuja ollut tyytyväinen työpajaan. Myöhemmin lähetetyn sähköpostikyselyn (liite 6) osalta haluttiin antaa vastaajille vapaa tila kertoa omasta tilanteestaan ja työpajaan osallistumisen mahdollisista vaikutuksista. Kysyttävät tiedot ja kysymykset tuli miettiä etukäteen myös tutkimuskysymysten ja rajausten kannalta, että saataisiin niihin tietoa.

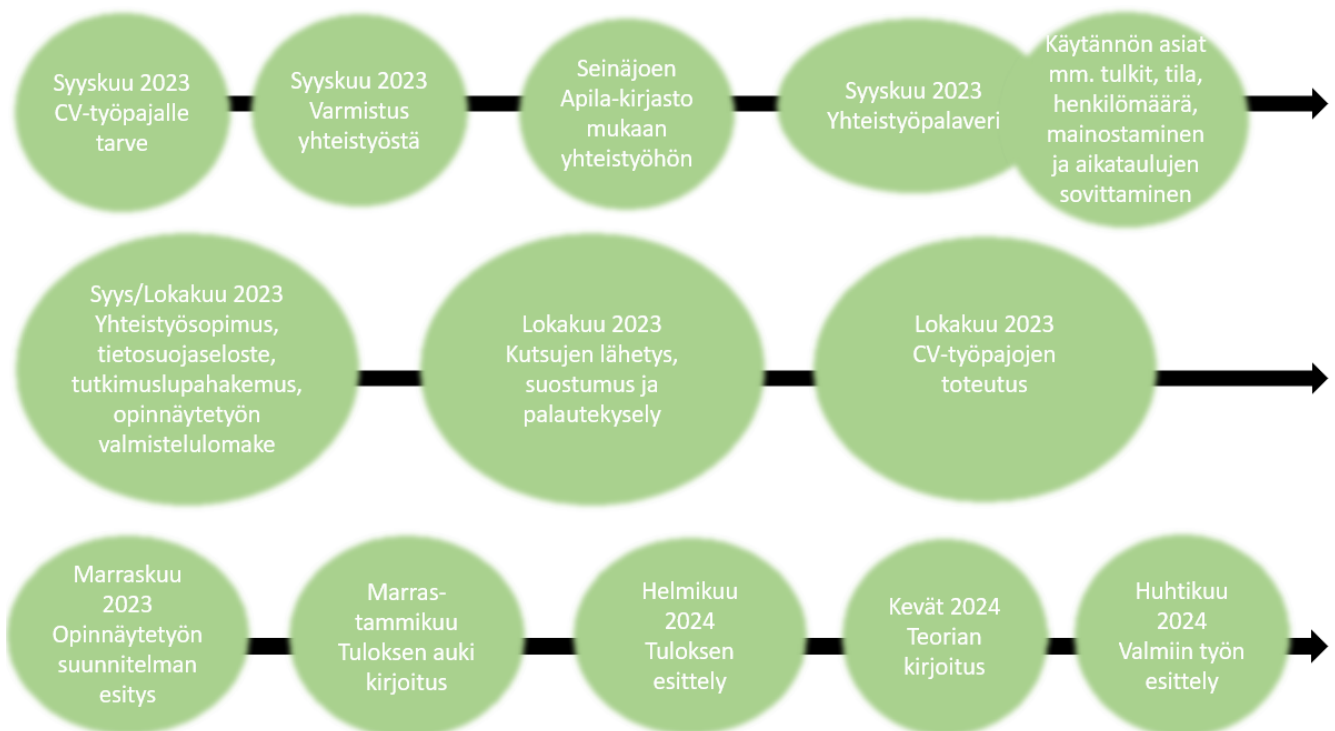
4.2 Opinnäytetyön prosessi

Tässä kappaleessa esitellään opinnäytetyön prosessia ja työpajojen toteutusta. Tarve CV-työpajalle nousi esiin ensimmäisen kerran työllisyyden kuntakokeilun maahanmuuttotiimin ja MONI-infon yhteistyöpalaverissa syyskuussa 2023. Tämän jälkeen keskustelimme mahdollisesta opinnäytetyön aiheesta ja myöhemmin sähköpostitse varmistettiin MONI-infon edustajan kanssa CV-työpajan toteutuminen opinnäytetyönä. Jatkopalaveri sovittiin asian tiimoilta syyskuun loppuun.

Ennen jatkopalaveria täytyi miettiä ja järjestellä käytännön asiat. Työpajoihin saatiin kääntäjiksi maahanmuuttotyön asiantuntijoista ukrainaa ja venäjää äidinkielenään puhuvat henkilöt. Muut järjestäjät kommunikoivat suomeksi ja englanniksi. Työpajan toteutuspaikaksi valikoitui Seinäjoen Apila-kirjaston ATK-luokka, jossa oli valmiina tietokoneet ja nettiyhteys, joita tarvittiin työpajan toteutuksessa. Työpajojen aikataulutuksen miettiminen aiheutti oman hankaluutensa, sillä piti yhteensovittaa todella nopealla aikataululla usean eri henkilön aikataulut. Kirjastolta työpajaan mukaan kutsuttiin vielä digineuvoja, joka huolehti ATK-luokan tietokoneille tekemämme valmiit CV-pohjat, huolehti tekniikan toimivuudesta työpajan aikana sekä esitteli

Canvan käyttöä, että kirjaston palveluita lyhyesti. Myös digineuvoja auttoi osallistujia CV:n teossa.

Ennen itse toteutusta haettiin tutkimuslupahakemus Seinäjoen kaupungilta, tehtiin yhteistyösopimus MONI-infon kanssa, kirjoitettiin tietosuojaseloste sekä opinnäytetyön valmistelulomake. Seinäjoen kaupungilta tutkimuslupa tuli lokakuun alussa, jonka jälkeen MONI-info allekirjoitti yhteistyösopimuksen. Työpajaan tehtiin kutsut suomeksi, ukrainaksi ja englanniksi. Kutsuun kirjattiin ilmoittautuminen Webropol-linkin kautta, sillä oli hyvin vaikea arvioida mahdollisten osallistujien määrää, mutta maksimimäärä piti asettaa tilojen ja ajan rajallisuuden vuoksi. Koska ukrainalaisten määrä Seinäjoella oli suuressa enemmistössä maahanmuuttajien keskuudessa ja heiltä oli tullut suurin osa kyselyistä saada apua CV:n tekemisessä, järjestettiin ensimmäinen työpaja ukrainalaisille ja toinen työpaja oli avoin kaikille maahanmuuttajille. Kuvio 6 esittelee opinnäytetyöprosessin etenemisen ja vaiheet työpajan tarpeen ilmeneisestä työpajojen toteutukseen ja valmiin opinnäytetyön esittelyyn.

Kuvio 6. Opinnäytetyöprosessi

Yhteistyöpalaveriin syyskuun lopussa osallistui meidän lisäksi MONI-infon edustaja. Työllisyyden kuntakokeilun edustajilta oli aiemmin tiedusteltu heidän näkökulmansa toteutukseen, sillä he eivät päässeet osallistumaan yhteistyöpalaveriin. Palaveriin oli valmiiksi mietitty pohdittavia asioita ja työpajojen toteutus sovittiin lokakuulle 2023. Palaverissa käytiin käytännön

asioita läpi, kuten sovittiin yhteydenottokanava maahanmuuttajiin, osallistujien maksimimäärä sekä työpajoihin osallistuvat kääntäjät. Ukrainalaisille sovittiin lähetettäväksi ukrainaksi käännetty kutsu työllisyyden kuntakokeilun toimesta kehittämis- ja hallintokeskuksen tietojen mukaisesti. KEHA-keskus on ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus, jonka tehtävänä on muun muassa kehittämis- ja hallintopalvelut, digitalisaation edistäminen sekä työ- ja elinkeinojen kehittämisen edistäminen ja osaamisen kehittäminen (KEHA-keskus, i.a.). Toista työpajaa sovittiin mainostettavan kirjastolla, MONI-infolla ja työllisyyden kuntakokeilun maahanmuuttotiimin asiakkaille. Seinäjoella kauppojen ilmoitustauluille vietiin mainoksia ja lisäksi oli sosiaalisen median mainostus. MONI-infon työntekijöillä oli ennen toista työpajaa tapaaminen Seinäjoen ammattikorkeakoululla kansainvälisten opiskelijoiden ja heidän puolisoidensa kanssa, ja he mainostivat myös siellä työpajaa. Lisäksi sovittiin, että teemme valmiiksi pajoihin suomenkielisiä CV- pohjia, sovittiin aineiston käännoistyöstä sekä työpajoihin ilmoittautumisesta Webropol-linkin kautta, kirjaston digineuvojan osallistumisesta työpajaan ja hänen roolistaan, yleisesti työpajojen kulku ja sisältö.

Aikataulu työpajojen toteutumiselle oli suhteellisen tiukka myös siitä syystä, että kausityöpaikat tulivat pian auki, jolloin olisi mahdollisuus matalan kynnyksen työnhakuun. Työpajoihin valmisteltiin vielä suostumuslomake ja palautekysely, jotka molemmat käännettiin ukrainaksi ja englanniksi. Osallistujilta ei kerätty henkilötietoja. Webropolin kautta ilmoittautuminen oli täysin anonyymia, eikä tietoja jäänyt talteen mihinkään. Työpajoihin osallistuneille ja sähköpostiosoitteensa jättäneille lähetettiin jatkokysely (liite 6) tammikuussa 2024 sähköpostiin. Vastausaika oli viikko, jonka jälkeen annetut sähköpostiosoitteet hävitettiin. Kyselyt lähetettiin ukrainaksi ja englanniksi. Kysely oli lyhyt, avoin tiedustelu CV- työpajan vaikutuksista esimerkiksi työllistymiseen, kirjaston palveluiden käyttämiseen tai johonkin muuhun. Kyselyt lähetettiin kaikille seitsemälle osallistujalle. Vastauksia määräaikaan mennessä tuli neljä ja niitä käydään tarkemmin läpi tulokset-osiossa.

4.2.1 I työpaja

Ensimmäiseen työpajaan ilmoittautui seitsemän osallistujaa ja paikan päälle saapui kolme henkilöä. Kirjaston digineuvoja oli laittanut tietokoneet valmiiksi päälle ja laittanut CV pohjat tietokoneille. Työpajat aloitettiin järjestäjien ja työpajan tarkoituksen esittelyllä. Heti alussa osallistujille annettiin suostumuslomakkeet allekirjoitettaviksi ja osallistujille kerrottiin, että työpajaan osallistuminen ei edellytä lomakkeen allekirjoitusta. MONI-infon ja

kuntakokeilun edustajat käänsivät osallistujille kaiken mitä työpajassa puhuttiin. Esittelyjen jälkeen digineuvoja esitteli itsensä, kertoi työstään ja esitteli Canvan käyttöä, joka on ilmainen verkkotyökalu monipuoliseen graafiseen suunnitteluun (Canva, 2024). Canva oli uusi työkalu kaikille maahanmuuttajille ja myös yhteistyötahot syvensivät osaamistaan sen käytöstä. Tämän jälkeen aloitettiin suomenkielisen CV:n täyttö. Osallistujat saivat valita tietokoneelta kolmesta eri pohjasta, mitä haluavat käyttää. Yhteistyökumppani näytti malliksi osallistujille CV:n täyttöä luokan edessä valkotaululta.

Kiertelimme luokassa katsomassa ja auttamassa osallistujia oikeinkirjoituksessa ja suomen kielen käännöksissä. Tekstissä sai näkyä vieraskielisyys. Esittelyosassa tuotiinkin heti ensimmäisenä esiin, mikä on kyseisen henkilön tilanne: milloin hän on tullut suomeen, mitä kieliä hän puhuu ja millaista työtä hän etsii. Yksi esiin nousseista kysymyksistä työllisyyden kuntakokeilun maahanmuuttotiimin henkilöstössä oli, miten työnantajalle viestitään tarpeeksi selkeästi, että hakija ei ole suomea äidinkielenään puhuva. Tämä otettiin huomioon tekstejä käännettäessä ja kielitaito-osiossa selkeästi tuotiin esiin oma äidinkieli ja suomen kielen taso. Osallistujilla oli haasteita muun muassa näppäimistön käytössä ja sulkujen löytämisessä, koska ukrainassa on erilainen näppäimistö.

Työpajan puolesta välissä saapui MONI-infolta kaksi työntekijää, jotka jakoivat esitteitä ja ottivat työpajasta kuvia sosiaaliseen mediaan seuraavaa työpajaa varten. Kenenkään maahanmuuttajan kasvoja ei kuvissa näkynyt ja kaikilta kuvissa näkyviltä kysyttiin suullinen suostumus kuvien käyttöön. Työpajaan osallistuneet maahanmuuttajat olivat toimineet muun muassa kirjanpitäjänä, mekaanikkona, ja yrittäjänä/esihenkilönä. Osallistujat olivat saapuneet Suomeen 2022 ukrainan sodan vuoksi ja moni heistä etsi kokoaikatyötä. Kaikki saivat työpajassa tehtyä CV:n valmiiksi ja ne lähetettiin osallistujien sähköpostiin. Lopuksi esittelimme ja annoimme palautekyselyn osallistujille täytettäväksi. Osallistujilta kysyttiin myös suullisesti palautetta ja meitä kiitettiin työpajasta. Digineuvoja poisti työpajan jälkeen tietokoneilta niihin mahdolliset jääneet tiedot huolehtien tietoturvallisuudesta.

Toteutuksen jälkeen refleктоimme yhteistyökumppaneiden kanssa työpajat. Todettiin, että digineuvoja oli todella tarpeellinen, koska osassa tietokoneissa oli päivitys- ja sisäänkirjautumisongelmia ja Canvan esittely oli hyödyllinen osallistujille. Osallistujamäärä oli myös sopeva, koska kääntäjät eivät olisi saaneet autettua kääntämisessä useampia osallistujia. Kääntäminen oli aikaa vievää, koska osallistujille piti kääntää aivan kaikki. Jos osallistujia olisi ollut enemmän, olisi se vaikuttanut työpajan toimintaan. Sekä MONI-infon että

kuntakokeilun edustajien, että meidän mielipiteemme oli, että tämä oli sopivan kokoinen ryhmä ja enempään ei oikein olisi pystynyt. Reflektoinnissa käytiin myös läpi seuraavaa työpajaa ja mitä siellä muutetaan. Sovittiin, että työpaja pidetään kokonaan englanniksi, koska paikalle pääsee vain yksi kääntäjä. Yhteistyökumppaneiden lähdettyä, jäimme vielä refleктоimaan työpajaa.

Maahanmuuttajat tarvitsevat kielellisen ja kulttuurillisten erojen vuoksi enemmän aikaa ja asioiden auki selittämistä. Myös koulutuksen ja työkokemuksen vertailu Suomeen vei aikaa tekstiä kääntäessä. Yhteistyökumppani kertoi, että Neuvostoliiton aikaisissa maissa on yleistä, että vaimo hoitaa tietokoneasiat. Tämä voi näkyä esimerkiksi pariskunnan kohdalla siten, että heillä on yksi yhteinen sähköposti ja puhelinnumero ja vaimo hoitaa kaikki heidän tietotekniikan käyttöä vaativat asiat. Kääntäjät olivat todella tärkeitä työpajan onnistumisen kannalta.

4.2.2 II työpaja

Yhteistyötahot nostivat esiin jo ennen työpajoja kulttuurieroja ilmoittautumisessa. Maahanmuuttajat voivat ilmoittautua, mutta eivät silti välttämättä tule, tai he eivät ilmoittaudu, mutta tulevat silti. MONI-infolta oli Seinäjoen ammattikorkeakoululla myös tiedusteltu asiasta suoraan, onko paikalle tultava, mikäli sää on huono tai on kylmä. Toiseen työpajaan ilmoittautui 17 osallistujaa, mutta paikan päälle saapui kuitenkin vain neljä henkilöä. MONI-infon edustajat pohtivat yhdeksi suureksi tulematta jättämisille syyksi kulttuurierot ilmoittautumisen sitoutumisen tärkeydessä ja säässä, sillä sää oli todella kylmä ja oli satanut paljon lunta. Työpaja pidettiin englannin kielellä ja MONI-infon edustaja käänsi puheen kahdelle osallistujalle venäjäksi. Kaksi muuta osallistujaa ymmärsivät englantia. Esittelimme itsemme ja kerroimme vielä työpajan tarkoituksesta, ja suostumuslomakkeista ja annoimme suostumuslomakkeet allekirjoitettaviksi. Jälleen toimme esiin, että suostumus -lomakkeen allekirjoitus ei ole edellytys työpajaan osallistumiselle. Kirjaston digineuvoja kertoi osallistujille Canvasta, joka oli uusi työkalu myös tämän työpajan osallistujille. Canvan esittelyn jälkeen siirryttiin CV:n täyttöön. Tietokoneilla oli jälleen kolme suomenkielistä valmista pohjaa, mistä osallistujat saivat valita haluamansa pohjan. Osallistujista kaksi toivat ilmi tässä vaiheessa, että haluavatkin tehdä englanninkielisen CV-pohjan. Ajatus oli tehdä suomenkielinen CV, mutta osallistujien toiveeseen mukauduttiin ja heille muokattiin paikan päällä CV-pohja englanniksi. Muutos oli mahdollista, sillä osallistujia oli vain neljä. Mäntyneva

(2016, s. 104) kertoo useimmissa projekteissa tulevan erilaisia muutostarpeita. Muutokset voivat tulla muun muassa ulkopuolelta. Tässä opinnäytetyössä muutostarve lähti asiakkaista ja oli tarpeellinen. Muutoksesta ei aiheuttanut mitään ongelmia ja aikataulussa pyrittiin kielen vaihdosta huolimatta. MONI-infon edustaja auttoi kahta osallistujaa ja me autimme yhdessä digineuvojan kanssa englanniksi kahta muuta osallistujaa ja tarkistimme kaikkien osallistujien käännöksiä.

Työpajan edetessä osallistujat kysyivät myös mistä voisivat etsiä töitä Seinäjoella ja Suomessa. Moni-infolta työntekijä näytti nettisivuja mistä töitä voi etsiä ja hän lupasi lähettää heille sähköpostilla linkit. Oli puhetta LinkedInistä ja tyylistä, miten hakea töitä Suomessa. Työpajojen osallistujia yhdisti se, että suomen kielen osaamattomuus on ongelma työhaussa. Moni-infon työntekijä kertoi osallistujille myös lisätietoa vapaaehtoisten pyörittämästä suomen kielen kerhosta, joka on maanantaisin Cafe Kismuksessa. Kerho on toteutettu yhteistyössä MONI-infon ja Seinäjoen seurakunnan kanssa. Digineuvoja kertoi myös kirjaston palveluista ja kirjastokortista. Osallistujat saivat paljon uutta tietoa kirjaston käytöstä ja kertoivat, että heidän maassaan kirjaston palvelut ovat maksullisia ja pienemmässä mittakaavassa. Työpajassa kaksi osallistujaa teki englanninkielisen CV:n ja kaksi muuta tekivät suomenkielisen. CV:t lähetettiin osallistujien sähköpostiin. Yksi osallistujista viimeisteli CV:n MONI-infon tiloissa myöhemmin samana päivänä. Lopuksi osallistujille annettiin palautelaput, jonka kaikki osallistujat täyttivät. Osallistujia kiitettiin työpajaan osallistumisesta ja digineuvoja poisti koneille mahdollisesti jääneet tiedostot. Työpajan jälkeen oli reflektio ja kiitokset yhteistyötahojen edustajien kanssa.

4.3 Aineiston analyysi

Opinnäytetyö toteutettiin kehittämishankkeena yhteistyössä MONI-infon kanssa. Aineistoa on palautekyselyjen ja jatkokyselyjen tulokset, yhteistyötahojen suulliset palautteet, keräämämme havainnointiaineisto, kenttäpäiväkirjat, yhteistyöpalaverin muistio ja sähköinen yhteydenpitoaineisto. Aineiston analyysi aloitettiin kenttäpäiväkirjojen ja työpajojen reflektioiden auki kirjoittamisesta. Palautteet käytiin läpi heti molempien työpajojen jälkeen. Jatkokyselyn tulokset analysoitiin vastausajan umpeuduttua. Työpajojen toteutuksen prosessin menetelminä olivat brainstorming, havainnointi, kenttäpäiväkirja ja kaksi kyselyä, joista toisessa oli valmiit kysymykset ja vastausvaihtoehdot. Toinen kysely antoi vastaajalle tilaa kertoa omin sanoin avoimesti kokemuksistaan työpajasta ja sen vaikutuksista. Ojasalo ym. (2014, s. 108)

kertoo puolistrukturoidussa haastattelussa kysymyksien olevan mietitty ja tehty etukäteen ja kaikilta osallistujilta kysytään samat kysymykset. Tässä opinnäytetyössä haastattelu tehtiin kyselylomakkeen muodossa. Ensimmäisessä kyselylomakkeessa (liite 5) haluttiin vastauksia juuri tiettyihin asioihin. Toisessa kyselyssä (liite 6) vastaajilla oli enemmän vapauksia.

CV-työpaja toi yhteen toimijoita, jotka toivat oman osaamisensa työpajoihin. MONI-infon ja kuntakokeilun henkilöt, jotka käänivät työpajassa osallistujille ukrainaksi, toivat mukaan kieli- ja kulttuuritietouttaan, sekä työllisyyden hoidon asiantuntemustaan. Kirjaston digineuvoja toi mukanaan digiosaamista; kaikilla osallistujilla oli toimivat tietokoneet ja ongelman sattuessa olisi digineuvoja ollut heti paikalla korjaamassa tietokoneissa ilmeneviä ongelmia. Valmiit tietokoneet mahdollistivat myös sen, että osallistujilla itsellään ei tarvinnut olla omasta takaa tietokonetta, joten työpaja ei luonut eriarvoisuutta osallistujien välille. Digineuvojan osuus oli sopivan pituinen, joten osallistujat jaksoivat keskittyä ja saivat paljon tietoa kirjaston palveluista. Digineuvojan esittelyt Canvasta loi osallistujille erilaisia mahdollisuuksia tulevaisuuteen, miten he voivat panostaa visualisointiin ja kuinka paljon erilaisia pohjia on myös CV:n tekoon. Myös MONI-infon ja kuntakokeilun henkilöt saivat Canvan käytöstä kertomansa mukaan uutta tietoa. Työpajassa oli paikalla henkilöitä eri taustoista, joten osaamista sai jaettava eri tahoilta, oli useita käsipareja auttamassa osallistujia ja sai yhdessä ääneen pohtia pohdituttavia asioita. Työpajojen kesto oli rajattu kahteen tuntiin.

Työpaja-tyyppinen toiminta luo tehokkuutta, sillä yhteistyötahon edustaja kertoi maahanmuuttajien kanssa kuluvan helposti useampi tunti työnhaun dokumenttien päivityksessä ja silti ne saattoivat jäädä kesken. Yhteistyötahojen edustajat kertoivat olevansa tyytyväisiä työpajojen toteutukseen ja toteutus oli juuri sellainen, mitä he odottivatkin. He kertoivat toiveenaan olevan saada lisää tämän kaltaisia työpajoja. Työpajaa suunniteltaessa yhteistyöpalaverissa nousi esiin, että maahanmuuttajat saattavat ilmoittautua johonkin, mutta silti eivät osallistu. Toisaalta he eivät välttämättä ilmoittaudu, mutta ilmestyvät paikalle kuitenkin. Tämä konkretisoitui varsinkin toisen työpajan kohdalla, jolloin ilmoittautuneita oli 17, mutta paikalle tuli vain neljä henkilöä.

Jokainen osallistuja ja myös yhteistyötahojen neljä edustajaa vastasivat palautekyselyyn. Työnhakudokumenttien lisäksi osallistujat saivat lisätietoa työnhausta Seinäjoella, konkreettisia linkkejä ja opastusta mistä löytää työpaikkoja, missä voi päästä opettelemaan ja käyttämään suomen kieltä ja konkreettista opastusta Seinäjoen työpaikkahausta. Seinäjoen

kaupunginkirjaston palvelujen esittely oli tärkeää, sillä toisissa kulttuureissa kirjaston palvelut voivat olla maksullisia tai todella paljon suppeampia.

4.4 Eettisyys ja luotettavuus

Tässä opinnäytetyössä on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023). Hankkeeseen osallistuneiden henkilöiden ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta sekä aineetonta ja aineellista kulttuuriperintöä on kunnioitettu. Tutkimuksesta ei myöskään ole aiheutunut haittaa kenellekään. Seinäjoen ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjetta on noudatettu opinnäytetyön teossa (SeAMK, 2023). Tämän opinnäytetyön aihe on perusteltu ja ajankohtainen. Kaikki havainnointi tapahtui anonymisti ja eettisyyden ja luotettavuuden periaatteita pyrittiin noudattamaan opinnäytetyössämme koko prosessin ajan. Opinnäytetyön tarkoitus on olla selkeä ja teoriapohjan tukea käytännön toteutuksen esittelyä.

Ennen varsinaisten työpajojen toteutusta, tuli toimia työn tilaajan vaatimien normien mukaan, eli hakea tutkimuslupa Seinäjoen kaupungilta ja solmia yhteistyösopimus. Tutkimusluvun hakeminen on myös hyvän tutkimustavan mukaista ja tietosuojan selkeyttäminen osallistujien näkökulmasta on erityisen tärkeää (Arene ry, i.a.). Hankkeen alkaessa yhteistyötahojen kanssa on avoimesti sovittu yhteiset tavoitteet, aineistojen säilytys- ja käyttöoikeus. Erityistä huomiota on kiinnitetty osallistujien anonymiteettiin ja heidän tiedottamiseensa osallistuessa työpajaan osana opinnäytetyötä. Hyvä tietosuoja on myös osa luotettavasti ja eettisesti toteutettua opinnäytetyötä (Arene ry, i.a.). Myös Ojasalo ym. (2014, s. 48) nostavat eettisyydestä puhuttaessa esiin osallistujien tietoisuuden. Osallistujille on siis informoitava tarpeeksi selkeästi ja laajasti tutkimuksen tiedot sekä mikä osallistujien rooli kyseisessä hankkeessa on ja kuinka heidän tietojaan käytetään. Työpajoissa oli käytössä englanniksi ja ukrainaksi käännetty suostumuslomake (liite 4), jonka osallistujat halutessaan allekirjoittivat. Osallistujille kerrottiin, että suostumuslomakkeen allekirjoitus ei ollut edellytys työpajaan osallistumiselle ja osallistumisen sai keskeyttää milloin vain.

Työpajoihin osallistuvilta ei kerätty nimi- tai henkilötietoja ja palautteenanto työpajasta tapahtui anonymisti. Kävijät saivat vapaaehtoisesti lisätä sähköpostinsa palautekyselyyn, mikäli antoivat luvan olla heihin yhteydessä myöhemmin jatkokyselyn osalta. Yhteystietoja ei käytetty muuhun tarkoitukseen ja ne hävitettiin vastausajan päätyttyä. Myös muu aineisto hävitettiin asiaankuuluvalla tavalla opinnäytetyön valmistuttua. Työpajoista otetut kuvat julkaistiin

asianosaisten suostumuksella. Valmis opinnäytetyö säilytetään tekijöiden tietokoneella sekä tallennetaan Theseukseen. Osallistujien henkilökohtaisia tai tunnistettavia tietoja ei jaeta opinnäytetyössä. Kirjalliset lähteet kirjoittajat hankkivat itse ja kunnioittavat muiden jo tehtyjen tutkimusten ja julkaisujen tekijöitä asiaan kuuluvasti, eivätkä plagioi valmista tekstiä. Tämän opinnäytetyön lähteet painottuvat tuoreisiin lähteisiin aihepiirin kokeman viimeaikaisen suuren muutoksen ja ajankohtaisuuden vuoksi. Näin saatavilla on tuorein tilastotieto. Lähteitä valikooidessa olimme myös lähdekriittisiä ja pyrimme valikoimaan ajankohtaisia ja luotettavia lähteitä.

Monikulttuurisessa ympäristössä on tärkeää huomioida ja ymmärtää erilaisista kulttuureista tulevia ihmisiä ja sen mahdollisia vaikutuksia niin käytännössä, kuin arvoissa ja asenteissa. Myös oman arvokäsityksen tiedostaminen on keskeistä sosiaalialan asiakastyössä. Sotaa paenneille ukrainalaisille järjestettiin toinen työpajoista, sillä haluttiin huomioida haavoittuvassa tilanteessa oleva suuri ryhmä maahanmuuttajia Seinäjoella. Sota kotimaassa voi vaikuttaa yhteiskuntaan kiinnittymiseen ja osallisuuden kokemukseen, sillä osa voi odottaa sodan päättymistä, jotta pääsevät palaamaan kotiin ja osa haluaa kiinnittyä suomalaiseen yhteiskuntaan ja luoda uuden elämän Suomeen. Toisen työpajan haluttiin olevan avoin kaikille maahanmuuttajille.

Tässä opinnäytetyössä luotettavuutta kuvataan työpajoista saadun materiaalin sekä tulosten pohjalta. Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen (2017, s.189) kertovat validiteetin kuvaavan sitä, onko työssä tutkittu ja mitattu alkuperäistä tarkoitusta. Tämä opinnäytetyö on toteutettu toiminnallisena opinnäytetyönä, mitään ei suoranaisesti ole mitattu. Tämän opinnäytetyön validiteettia tarkastellaan teoreettisen viitekehyksen, toteutuneen prosessin kuvauksen ja tulosten kautta. Prosessin suunnittelua ja toteutusta on kuvattu rehellisesti ja tarkasti.

5 KEHITTÄMISHANKKEEN LOPPUTULOS

Kehittämishankkeen lopputulos oli kaksi toteutettua työpajaa ja tässä osiossa esittelemme tulokset näistä työpajoista. Tulokset saatiin kerätyistä kyselyistä työpajoihin osallistuneilta ja yhteistyötahojen edustajilta. Kyselyitä oli kaksi. Ensimmäinen oli palautekysely (liite 5), joka toteutettiin molempien työpajojen yhteydessä ja se koski työpajan toteutuksen onnistumista. Toinen kysely oli jatkokysely (liite 6), joka toteutettiin sähköpostitse työpajoihin osallistuneille. Haastateltavien anonymiteetin turvaamiseksi, emme keränneet muita henkilötietoja haastateltavista. Jatkokyselyn tarkoituksena oli selvittää työpajaan osallistumisen vaikutusta maahanmuuttajan elämään, kuten työllistymiseen.

Tutkimuskysymykset olivat:

3. Toimiiko työpajatyypinen toteutus maahanmuuttajille työnhaun dokumenttien päivityksessä?
4. Mikä vaikutus työpajaan osallistumisella on maahanmuuttajan työllistymiselle

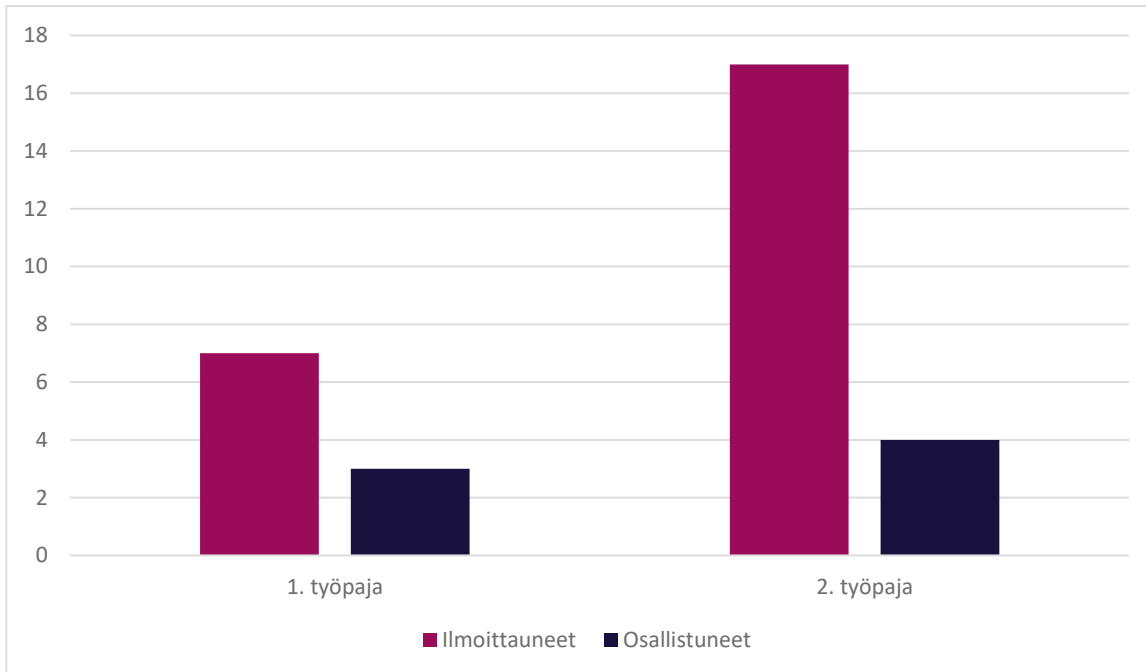
Työpajojen lopputulos osallistuneille henkilöille oli uudet suomenkieliset tai englanninkieliset CV:t. Tämän lisäksi he saivat tietoa työnhausta Seinäjoella ja Suomessa sekä kirjaston toiminnasta. Meille työpajat antoivat tärkeää lisäkokemusta moniammatillisesta yhteistyöstä. Osallistujille työpajat toivat lisää tietoutta työllistymisestä ja sen mahdollisuuksista, tietotekniikasta, byrokratiasta sekä yleisesti Seinäjoen kaupungin tarjoamista mahdollisuuksista maahanmuuttajille.

5.1 Työpajojen palaute

Ensimmäiseen työpajaan osallistui kolme henkilöä ja toiseen työpajaan osallistui 4 henkilöä. Kaikki osallistujat antoivat suostumuksensa työpajaan osallistumisesta osana opinnäytetyötä. Palautekyselyyn työpajoissa vastasivat kaikki seitsemän osallistujaa sekä neljä yhteistyötahojen edustajaa, jotka olivat mukana toteuttamassa työpajoja.

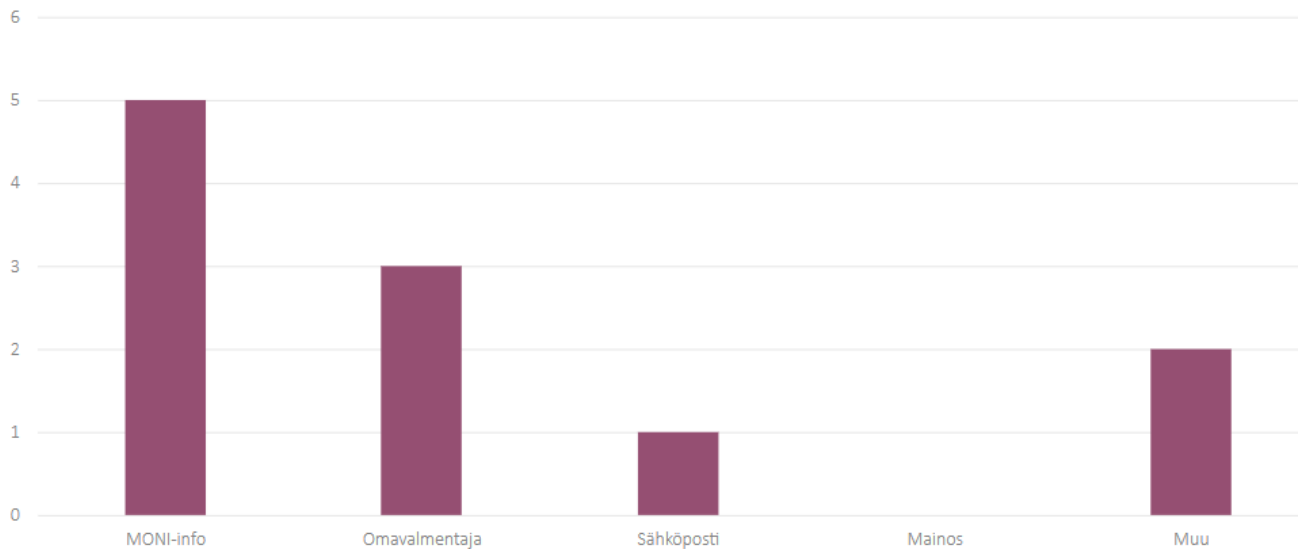
Kuvio 7 näyttää työpajoihin ilmoittautuneiden ja osallistuneiden määrät. Ensimmäiseen työpajaan ilmoittautui 7 henkilöä ja toiseen työpajaan ilmoittautui 17 henkilöä. Yhteistyötahojen edustajat olivat markkinoineet toista työpajaa SeAMKilla kansainvälisille opiskelijoille, joka saattaa selittää ilmoittautuneiden määrän kasvun. Toisen työpajan alkaessa sää oli huono, oli paljon pakkasta ja ulkona oli lumimyräkkä, jonka myötä yhteistyötahojen edustajat totesivat

huonon sään voivan todennäköisesti vaikuttaa osallistujamäärään laskevasti. Toisen työpajan ilmoittautuneiden määrä ja paikalle tulleiden osuus vahvistivat heidän olettamustaan.

Kuvio 7 Työpajoihin ilmoittautuneet ja osallistuneet

Kuvio 8 kertoo, mistä osallistujat olivat saaneet tiedon työpajasta. Yksi vastaajista oli saanut tiedon sähköpostitse, viisi MONI-infon kautta, kolme omavalmentajalta ja kaksi järjestäjältä. Tämä tieto korostaa suoran kontaktin tärkeyttä maahanmuuttajien kohdalla, sillä kaikilla vastaajilla oli jokin linkki yhteistyötahoon, josta olivat tiedon saaneet. Tämä antaa tärkeää tietoa tulevia työpajoja suunniteltaessa, sillä mainokset kauppojen ilmoitustaululla, kirjaston ja MONI-infon tiloissa eivät tuoneet osallistujia työpajoihin. Mainosten sijoittelua toisenlaisiin paikkoihin voi miettiä, jos ne tavoittaisivat maahanmuuttajia paremmin.

Kuvio 8. Mistä kuulit CV-työpajasta

CV:n sai valmiiksi kuusi vastaajaa ja yksi vastasi, että aika loppui kesken, eikä hän saanut CV:tä valmiiksi. Työpajassa sovittiin kesken jääneen CV:n teko loppuun MONI-infon toimitiloissa. Työpajan keston sopivuudesta oli myös tärkeää saada palautetta, jotta tulevaisuudessa osattaisiin miettiä tarvittavaa aikaa. Työpajassa oli varattu kaksi tuntia CV:n tekoon ja se oli järjestäjien mielestä sopiva aika. Osallistujat jaksoivat keskittyä CV:n tekoon ja yhteistyökumppanit jaksoivat intensiivisesti kääntää puheen osallistujille.

Kysyttäessä, vastasiko työpaja odotuksia, kaikki 11 vastaajaa vastasivat kyllä, eikä avoimia kehitysehdotuksia tullut. Vastauksien perusteella työpaja vastasi kaikkien odotuksia. Avoimista palautteista nousi esiin, se että työpaja on tarpeellinen ja toivottu maahanmuuttajien keskuudessa. Säännöllisyys työpajojen järjestämiseen nousi myös esiin. Työpajasta osallistujat saivat myös tarvittavat tiedot työnhakuun, ja osa osallistujista aikoi etsiä töitä itsenäisesti. Melkein kaikki osallistujat saivat valmiiksi CV:t, joka oli myös työpajojen tavoitteena.

Työpajasta saadut avoimet palautteet vahvistivat osallistujien tyytyväisyyttä työpajoihin ja kertoivat niiden vastanneen heidän odotuksiaan. Kaikki seitsemän osallistujaa kirjoittivat sähköpostiosoitteensa lomakkeelle ja antoivat siten olla heihin myöhemmin yhteydessä jatkokeskustelun osalta.

Kiitos paljon, että järjestitte cv-pajan. Cv-paja on tarpeellinen monille maahanmuuttajille. Sellaisia tarvitaan lisää ja säännöllisesti. Suuret kiitokset.

Työpaja oli toteutettu odotuksieni mukaisesti. Selkeät ja hyvät ohjeet. Sain myös lisätietoa Canvan käytöstä ja hyödyistä. Työpaja oli hyödyllinen ja toivon, että niitä järjestetään jatkossakin sitä tarvitseville.

Työpaja on toteutettu selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Työpajan ilmapiiri on rento eikä ollut painetta.

Avoimissa palautteissa nousi esille tarve tämän kaltaisille maahanmuuttajien työpajoille jatkossakin. Toteutus oli vastaajien mielestä ollut selkeää ja työpajoihin osallistuminen ei luonut paineita, vaan yleinen ilmapiiri oli rento. Tavoitteena oli luoda työpajasta juuri rento ja matalan kynnyksen kohtaamispaikka, jossa saa ja uskaltaa kysyä. Tämä on tärkeä näkökulma huomioida myös mahdollisissa tulevaisuudessa maahanmuuttajien tapahtumissa, jotta kynnys osallistua, kysyä ja jakaa tietoa olisi mahdollisimman matala.

Kaikki oli hyvin, sain cv:ni valmiiksi, kiitos.

It is great to organize this type of workshop to help us to make own resume in Finnish standard. It will help us to meet the requirements.

Osassa avoimista palautteista kerrottiin osallistujien konkreettisesta etenemisestä ja että CV:t oli saatu valmiiksi. Palautteista kävi ilmi yleinen tyytyväisyys tilaisuuteen ja ymmärrettiin tarve Suomen työmarkkinoiden vaatimille työnhaku dokumenteille.

I am satisfied with workshop. I got needed information

I am satisfied. I got help and information for my cv. Now I can continue and look for a job by myself.

Sain kaikki tehtyä minkä takia olen osallistunut pajaan. Haluan kiittää kaikkia cv-työpajan järjestäjiä saadusta tiedosta ja kokemuksesta.

Tiedonjako nousi avoimissa palautteissa keskeiseen asemaan. Osallistujat saivat tietoa työnhaku ja työmarkkinoista Suomessa sekä täällä käytetyistä työnhaku dokumenteista. Osallistujat nostivat avoimissa palautteissaan esille saaneensa tietoa ja taitoa hakea töitä itsenäisesti.

5.2 Jatkokysely

Jatkokysely lähetettiin seitsemälle osallistujalle tammikuun alussa ja vastausaikaa oli viikko. Osallistujille lähetettiin heidän antamiinsa sähköpostiosoitteisiin viesti, jossa tiedusteltiin työpajaan osallistumisen mahdollisista hyödyistä, esimerkiksi työllistymisen, kirjaston palveluiden käyttämisen tai jonkin muun osalta. Jatkokyselyyn vastasi neljä osallistujaa.

Kyllä, kiitos paljon avustasi, se todella auttoi minua saamaan työpaikan.

The cv workshop was really good but unfortunately I can't manage any job still now. Thanks.

Jatkokyselyn palautteista kahdessa kerrottiin konkreettista tietoa työnhaun etenemisestä. Yksi palautteenantaja kiitti työpajan järjestämisestä, sillä hän oli saanut töitä. Toinen palautteenantaja kertoi työpajan olleen todella hyvä, mutta ei silti ollut onnistunut työllistymään vielä.

Thanks for checking in about the October cv workshop. I really appreciate your help and advice during the workshop. It was super helpful and I learned a lot about creating a good cv for Finnish employer.

It was a useful experience for me to learn how a resume should look like and how it should be written. At the moment, unfortunately, I have not yet managed to get a job, but this is due to my knowledge of the Finnish language, so I focused on learning this language. Thank you for the opportunity.

Työpajan koettiin tarjonneen hyödyllistä tietoa osallistujille ja sen ajateltiin olleen hyvä tapahtuma. Yksi vastaajista kertoi keskittyvänsä tällä hetkellä opettelemaan suomen kieltä, sillä hän oli ymmärtänyt sen olevan keskeinen osa-alue työnhakua Seinäjoella. Vastaajista kukaan ei kommentoinut kirjaston palveluiden esittelyä, mutta havaintojen ja suullisen palautteen perusteella Canvan esittely työpajoissa oli kaikille maahanmuuttajille uusi työkalu ja se herätti kiinnostusta. Osallistajat saivat osaamista CV:n luomiseen Suomen työmarkkinoille.

Jatkokyselyyn vastaaminen jäi valitettavan vähäiseksi, jolloin niistä johtopäätösten vetäminen on hyvin haastavaa. Vaikka vastauksia jatkokyselyyn saatiin vain neljältä, huokuu viesteistä työpajan tarve. Osa osallistujista havahtui siihen, että suomen kielen osaaminen avaisi enemmän työpaikkoja. Näkemyksemme mukaan työpajoilla olisi

selkeästi paikkansa maahanmuuttajien kanssa tehtävässä työssä. Työ maahanmuuttajien kanssa on pitkäjänteistä ja harvoin sitä voidaan tehdä suurten asiakasmäärien kanssa. Työnhaussa jokainen on yksilö ja jokaisella on oma koulutus- ja työhistoria sekä mielenkiinnon kohteet että oma osaaminen. Nämä määrittävät jokaisen kohdalta yksilöllisen lähestymisen tarpeen ja muodon.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa esittelemme opinnäytetyön johtopäätökset. Tarkastelemme saatuja kehittämishankkeen tuloksia, ja peilaamme niitä kirjoittamaamme teoriaan ja nostamme esiin tekijöitä, jotka vaikuttavat maahanmuuttajien työllistymiseen.

Maahanmuuttajien tullessa uuteen kotimaahan on kotoutumisella iso merkitys. Kotoutumisen prosessi antaa heille mahdollisuuden kiinnittyä yhteiskuntaan. Erilaisilla hankkeilla, jotka kohdistuvat maahanmuuttajiin, on tarkoitus auttaa heitä kiinnittymään yhteiskuntaan. Järjestämällä työpajoilla pyrittiin saamaan maahanmuuttajille suomenkielinen CV työnhakua varten, jotta työnhaku itsenäisesti olisi mahdollista. Työyhteisöön kuulumisen ja työn tuoma merkityksellisyys ja sisältö elämään ovat yhteydessä hyvinvointiin ja tukevat kiinnittymistä yhteiskuntaan. Integraatiossa maahanmuuttaja on kiinnostunut uudesta asuinpaikastaan unohtamatta omaa kulttuuriaan. Jokainen maahan muuttanut on yksilö, mutta hyvällä toimintakyvyllä on positiivisia vaikutuksia integraatiossa. MONI-info on maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalvelu ja on siten tärkeänä osana monen maahanmuuttajan kotoutumisessa ja voi muodostua tärkeäksi askeleeksi matkalla osaksi suomalaista yhteiskuntaa.

Erilaiset hankkeet auttavat luomaan maahanmuuttajien yhteisöllisyyttä ja osallisuuden kokemusta. Työllistymisellä on merkitystä niin terveyteen kuin hyvinvointiin, sillä vakiintunut toimeentulo vähentää stressiä, antaa mahdollisuuksia muun muassa erilaisiin harrastuksiin ja pääsee tutustumaan uusiin ihmisiin. Maahanmuuttajien isoin este työllistymiselle Suomessa on kielitaidon puute ja työttömyys voi aiheuttaa stressiä toimeentulon saamiseksi, jolloin köyhyyden riski kasvaa (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023). Seinäjoella matalan kynnyksen paikka kielen alkeiden opetteluun on esimerkiksi Cafe Kismuksen järjestämä suomen kielen kerho, jossa pääsee myös tutustumaan uusiin ihmisiin. Maahanmuuttajien tarve kotoutumisen edistämiseen on huomattu ja heille kohdistettuja hankkeita on käynnissä ympäri Suomen.

Maahanmuuttajat ryhmänä ei ole homogeeninen ryhmä, johon voisi soveltaa yleispätevää analyysiä. Jos heitä kuitenkin vertaa kielellisestä näkökulmasta, näkökulmamme on työpajojen toteutuksen perusteella, että mikäli henkilö osaa englantia tai hän osaa suomen kielen perusteet, toimisi työpajan kaltainen isompi ryhmä. Jos kielitaito ei ole riittävällä tasolla, ei työnhaun dokumenttien teko suuressa ryhmässä toimi. Tällöin tarvitaan paljon ohjaamista ja jos tulkkeja on vähemmän, on avun saaminenkin rajatumpaa.

Työpajojen toteutuksessa oli hetkellisiä haasteita. Osallistujien lukumäärä jäi alhaisemmaksi, mitä alun perin ehkä odotettiin ja yhteistyökumppaneiden parissa tieto työpajasta kulki hitaasti. Työpajaa lähdettiin toteuttamaan meidän näkökulmastamme hieman suuremmin odotuksin osallistujamäärästä, mutta toteutus näytti, että täysin suomen kieltä osaamattomien henkilöiden kanssa osallistujamäärät olivat kuitenkin sopivat. Tämä korosti tulkkien ja kääntäjien tärkeyttä maahanmuuttotyössä. Kielen osaamisen lisäksi kulttuurillinen osaaminen ja tietotaito helpottaa työtä maahanmuuttajien parissa ja voi edesauttaa luottamuksen syntyä.

Työpajat olivat suora pyyntö yhteistyötaholta tulleeeseen tarpeeseen ja ne antoivat arvokasta tietoa. Saaduissa palautteissa osallistujat olivat tyytyväisiä työpajoihin ja niitä toivottiin järjestettävän lisää. Työpajan myötä tiedetään nyt myös mikä toimii ja mikä ei. Tapahtuman saavutettavuus ja osallistujien kielitaito ovat asioita, joita tulisi miettiä mahdollisten tulevien työpajojen kohdalla. Nyt järjestettyihin työpajoihin ei saatu yhtään osallistujaa mainosten kautta ja ilman kääntäjiä työpajat eivät olisi olleet mahdollisia kielimuurin vuoksi. Maahanmuutto Seinäjoella on kasvanut ja se työllistää entistä enemmän myös yhteistyötahoja, mikä rajoittaa myös heidän resurssejaan.

Työpajaan osallistujista yksi henkilö kertoi saaneensa töitä työpajan ansiosta. Työpajojen osallistujissa oli erilaisia ihmisiä koulutukseltaan, työhistorialtaan ja ammanteiltaan. Kielitaito on todella tärkeässä roolissa maahanmuuttajien CV:n teossa ja silti sen ei tulisi olla valmis kääntöpalvelu heille, sillä he eivät opi itse siinä välttämättä juuri mitään ja toisaalta se voi olla avain työnhaussa ja sopeutumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan, jota tulisi tukea. Kotoutumisen prosessi on jokaiselle yksilöllinen. Tulojen kasvu ja työllistyminen kuvaavat yhteiskuntaan kiinnittymistä (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023). Toiselle työpaikan saanti voi auttaa yhteiskuntaan kiinnittymisessä varmistamalla tulonlähteen ja saamalla työyhteisön. Toinen voi ennen työnhakua haluta tutustua ympäristöönsä ja kulttuuriin paremmin. Kielitaito on keskeisessä asemassa kotoutumisessa ja yhteiskuntaan kiinnittymisessä (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023). Suomen kielen koulutus ja sen saatavuus tulisi turvata ja tarvittava lisärahoitus maahanmuuttajien todennäköisen kasvun myötä tulisi sisällyttää valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden budjettiin jo hyvissä ajoin.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön prosessi alkoi syyskuussa 2023 aiheen valinnalla yhteistyötaholta tulleen tarpeen kautta. Ajankohtaisuutensa ja käytännöllisyytensä vuoksi aihe oli innostava. Maahanmuutto on Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla kokemassa paljon muutoksia ja sen rooli tulee olemaan myös näkyvämpi maahanmuuttajien kasvun myötä. Tämä opinnäytetyö keskittyy työllisyyden näkökulman kautta maahanmuuttajien kotoutumiseen, yhteiskuntaan kiinnittymiseen ja osallisuuteen. Maahanmuuton vaikutukset näkyvät yhteiskunnallisesti, yhteisöllisesti ja yksilöllisesti.

Työllisyyden ja työttömyyden hoitoa käsiteltäessä voi löytyä eriäviä mielipiteitä siitä, onko se sosiaalityötä, mutta meidän näkökulmastamme myös työllisyyden hoito on ehdottomasti sosiaalialan tärkeä haara työn merkityksen näkökulmasta ihmisen hyvinvoinnille. Tästä kertoo myös työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu, TYP, joka kokoaa yhteen sekä työllisyyden hoidon, Kelan ja sosiaalipalvelujen edustajat, jotka pyrkivät edistämään pitkäaikaistyöttömien työllistymistä (TYP, i.a.). Hytin & Aron (2023) mukaan pitkäaikaistyöttömyys voi vaikuttaa työttömän omaan uskoon työllistymismahdollisuuksia alentavasti sekä heikentää elämänlaatua pienentyneiden tulojen, mutta myös henkisen paineen vuoksi. Myös me koemme moniammatillisen yhteistyön olevan tärkeä voimavara sekä esimerkiksi erilaisten hankkeiden olevan tärkeitä maahanmuuttajien työllisyyden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Kasvava maahanmuutto vaatii yksilötasolla sopeutumista kulttuurien moninaistumiseen, yhteisöllä vastaanottavuutta ja avoimuutta sekä yhteiskunnalta panostusta esimerkiksi työvoima-, koulutus- ja maahanmuuttopalveluihin.

Syyskuu 2023 oli toteutuksen osalta erittäin kiireistä aikaa. Työpajoja valmisteltiin syys- ja lokakuussa ja toteutettiin lokakuussa. Tämän jälkeen viitekehys tarkentui kuviossa 1 esitettyihin maahanmuuton kulmakiviin. Palautekyselyt analysoitiin marraskuun aikana ja jatkokysely toteutettiin ja analysoitiin tammikuun 2024 aikana. Työpajoihin osallistujien vähäinen määrä vaikeutti johtopäätösten tekoa, mutta opinnäytetyön toiminnallisuuden vuoksi työssä keskityttiin työpajojen toteutukseen ja niihin osallistuneiden henkilöiden havainnointiin. Työpajojen järjestämisestä saamamme kiitos ja palaute suhteessa työpajoihin osallistuneiden vähäiseen määrään mietitytti prosessin onnistumisen näkökulmasta. Työpajat tehostivat kuitenkin maahanmuuttajien työnhakudokumenttien kanssa tehtävää työtä, sillä aiemmin kaksi tuntia ei riittänyt työnhaun dokumenttien päivittämiseen yhden henkilön kanssa.

Sosiaalialan kompetenssit ovat ohjanneet opinnäytetyömme prosessia. Sosiaalialan kompetenssit ovat sosiaalialan eettinen osaaminen, sosiaalialan asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen (Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit, 2023).

Opinnäytetyötä ja työpajoja suunniteltaessa ja toteuttaessa pääsimme toteuttamaan eettistä osaamista niin yhteistyötahoja, kuin maahanmuuttajia kohdatessa. Osallistuminen ja vastaaaminen työpajoihin ja opinnäytetyön kyselyihin toteutettiin anonyymisti ja sen toteutuminen oli myös meille tärkeää. Opinnäytetyön lähteitä valikoitaessa korostui maahanmuuton viimeaikainen suuri muutos, joka vaikutti myös lähteiden valikoituessa suurilta osin sähköisiksi niiden reaaliaikaisuuden vuoksi. Lähteitä käytettiin paljon, eettisyys näkyi myös niiden käytössä ja lähteitä valikoidessa olimme myös lähdekriittisiä ja pyrimme valikoimaan ajankohtaisia ja luotettavia lähteitä. Maahanmuuton suuren muutoksen ja ajankohtaisuuden vuoksi lähteet painottuvat mahdollisimman tuoreisiin ja tilastollisesti ajankohtaisiin lähteisiin.

Suoraan työttömien ja työttömyyden vaikutusten sosiaalijärjestelmiä, kuten työttömyystukia, asumistukea ja toimeentulotukea ei käyty läpi tässä opinnäytetyössä, sillä työ keskittyy maahanmuuttajien työllistymiseen ja sen mahdollisuuksiin. Maahanmuuttajien osallisuutta, integraatiota ja yhteiskuntaan kiinnittymisen tärkeyttä käydään läpi sekä kotoutumisen prosessia. Monialainen yhteistyö on keskeisessä roolissa sosionomin työssä ja se näkyi myös tämän opinnäytetyön suunnittelussa ja toteutuksessa. Toteutuneet työpajat ovat monen yhteiskunnallisen toimijan yhteistyön tulosta. Toiminnallinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen on ollut vahvasti läsnä opinnäytetyön tekemisessä ja parhainta oli päästä käytännössä toteuttamaan itse alusta asti toiminnallinen työelämähankkeen projekti. Tärkeä näkökulma oli myös se, että opinnäytetyön kehittämishanke oli vastaus todelliseen asiakaskunnan tarpeeseen. Opinnäytetyössä oli keskeistä sekä asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä toimiminen, että maahanmuuttajien kohtaaminen, mikä vahvisti meidän jo ennestään vahvaa ammattimaista ja asiakaslähtöistä kohtaamiskykyä ja asiakasosaamista. Maahanmuuton moninaiset osa-alueet ja niihin kohdistuvat tulevat muutokset ovat syventäneet osaamistamme maahanmuutosta. Tietoa on ollut mielenkiintoista kerätä ja analysoida. Yhteistyötahot olivat auttamishaluisia, miellyttäviä ja asiat hoidettiin ammattitaidolla. Työryhmässä oli mukava olla mukana.

Opinnäytetyöprosessin edetessä kriittinen ajattelukyky kehittyi ja kehittämisajatukset olivat vahvasti läsnä myös itse toteutuksen jälkeen. Maahanmuuton ollessa murroksessa ja

maahanmuuttotyön tarpeen lisääntyessä kriittinen ajattelu yhteiskunnan kestävyuden kantokyvystä on ajankohtaista. Väestörakenteen muuttuessa toimia kuitenkin tarvitaan hyvinvointiyhteiskunnan säilyttämisen eteen. Toiminnallisen opinnäytetyön tekemisessä yllätti vaadittavat paperityöt. Opinnäytetyön alku oli todella kiireistä aikaa ja työpajat toteutettiin nopealla aikataululla, mutta toimimme hyvin kiireen ja paineen alaisena. Paineen alla toimintakyvyn säilyttäminen on myös työelämän tärkeä taito, joka tämän päivän rikkonaisessa ja katkonaisessa työelämässä usein korostuu. Opinnäytetyön tekeminen parina oli ehdoton voimavara ja työtapamme sopivat hyvin yhteen ja opinnäytetyön tekeminen eteni tasaisesti ja toiselta sai tukea sitä tarvitessa ja ajatuksia sai selvennettyä parin kanssa.

Pohdittaessa, tehtäisiinkö opinnäytetyön prosessissa jotain toisin, niin yhteistyötahoja voisi osallistaa enemmän projektin toteutukseen sekä huolehtia sisäisen informaation kulusta paremmin. Työpajojen markkinointi oli selkeästi tuottavinta suoraan maahanmuuttajien kontaktin kautta suoraan heille itselleen. Vertaista vailla- hankkeessa maahanmuuttajien työpajoilla oli kielitasot ja kielivaatimukset työpajoihin osallistujille (Turun yliopisto, i.a.). Jatkossa voisi miettiä kielitasovaatimuksen asettamista osallistujille. Heidän kanssaan, joiden suomen tai englannin kielitaito on puutteellista tai vaatii tulkin, voisi jatkaa henkilökohtaista opastusta.

Suomalaisessa koulukulttuurissa CV:n teko sisältyy kaikkien vieraiden kielten opiskeluun ja jokaisen vieraan kielen opinnoissa tehdään jossain vaiheessa CV kyseisellä kielellä. Tämän vuoksi näkemyksemme on, että CV:n teko tulisi sisällyttää maahanmuuttajan kotoutumiskoulutuksen tai muun koulutuksen sisälle, johon he kuuluvat. Kielikursseja Seinäjoella järjestää esimerkiksi kansalaisopisto eri kielitaitotason omaaville maahanmuuttajille (Seinäjoki, 2024). Omaehtoiseen kielen opiskeluun myös kannustetaan.

Baumgartner (2023) nostaa esiin saman näkökulman, joka oli myös työpajoissa nähtävissä. Kansainvälisesti katsottuna eri maiden välinen koulutus ja tutkintojen erilaisuus on moninainen ja niiden vertaaminen Suomen tutkintoihin voi olla hankalaa. Toisinaan työnantajan voi olla vaikea verrata ja sisäistää, minkälainen ulkomailla tehty tutkinto on suhteessa kotimaahan. Vastaavasti maahanmuuttaja ei osaa verrata omaa tutkintoaan Suomen tutkintoihin ja kertoa mikä vastaa hänen tutkintoaan. Lisäksi tutkintojen nimikkeet voivat olla samanlaisia, mutta sisällöissä paljonkin eroja. Tässä olisi kehitettävä kansainvälisen yhteistyön kohta. Tulisi saada yhteys tutkinnon suorittaneeseen kouluun ja saada heiltä lista suoritettujen tutkinnon osa-alueista, sisällöistä ja arvostelun periaatteista ja verrata niitä meidän tutkintoihimme. Tässäkin tullaan toki tilanteeseen, jossa kaikissa maissa ei välttämättä ole niin hyvät

säilytettävät dokumentit, mitä Suomessa, eikä sovi unohtaa korruptiota ja kenties rahalla ostettujen tutkintojen mahdollisuutta. Työnäyte olisi tietenkin viimeksi mainitussa tilanteessa yksi mahdollisuus, mutta kaiken kaikkiaan prosessi voi viedä aikaa.

Jatkokehityksenä ehdotamme pysyvän toimintamallin luomista maahanmuuttajien työpajasta. Esimerkiksi kerta kuukaudessa MONI-infon toimitiloissa, joka on todennäköisesti monelle maahanmuuttajalle tuttu paikka. Työpajoihin osallistuvat asiantuntijat voivat vaihdella ja aihepiiriä voi vaihtaa tarpeen mukaan. Näin saataisiin mahdollisesti maahanmuuttotyön kautta lisää kestävyyttä ja pitovoimaa maahanmuuttajien työllistymiseen. Työpajoihin ehdotamme kielitasovaatimusta, sillä työpajoissa asiantuntijoiden tietämystä ja neuvoja tarvitsee useampi henkilö. Kielitaidottoman maahan muuttajan opastus tulisi jatkossakin tapahtua yksilöohjauksessa, sillä kielitaidon puute voi vaatia hankkimaan tulkin ja käännöstyö vie enemmän aikaa. Tällöin myös rauhallinen tila on tarpeen.

LÄHTEET

- Ammattikorkeakoulun rehtorineuvosto (Arene ry). (i.a.) *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*. https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382
- Baumgartner, T. (17.1.2023). Maahanmuuttajien osaamista jää käyttämättä työmarkkinoilla. *Tieto&Trendit*. <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/maahanmuuttajien-osaamista-jaa-kayttamatta-tyomarkkinoilla/>
- Canva. (2024). https://www.canva.com/fi_fi/
- Diakonissalaitos. (i.a.) *Osallisuuden polku tukee kotoutumista*. <https://www.hdl.fi/blog/osallisuuden-polku-maahanmuuttajanuorelle/>
- Elinkeinoelämän keskusliitto. (i.a.). *Työtä ja tekijöitä Suomeen*. <https://ek.fi/tavoitteemme/innovaatiot-digitalisaatio-ja-osaava-tyovoima/tyoperainen-maahanmuutto/>
- Etelä-Pohjanmaan Opisto. (i.a.). *Koulutukset maahanmuuttajille*. <https://epopisto.fi/koulutustarjonta/maahanmuuttajille/>
- EURA 2021. (16.4.2024). EU:n alue- ja rakennepolitiikan hanketietopalvelu ohjelmakaudelle 2021-2017. <https://eura2021.fi/hanketietopalvelu?koodi=S30677>
- Eurostat. (2023). *Migration and asylum in Europe – 2023 edition*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/migration-2023#migrant-skills>
- Government offices of Sweden. (28.02.2023). *Stricter conditions for low-skilled labour immigration and improved conditions for highly skilled labour*. <https://www.government.se/government-policy/swedens-new-migration-policy/skarpa-villkoren-for-arbetskraftsinvandring/>
- Haavisto, I. (2019) *Rahan takia- työ merkitsee suomalaisille ensisijaisesti ansioita*. EVA-analyysi. https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2019/11/eva_analyysi_no_77.pdf
- Husu, R. (21.11.2023). Maahanmuuttovastaisuus on nousussa Hollannissa, myös suomalaisopiskelija näkee asenteiden tiukkenemisen. *Yle*. <https://yle.fi/a/74-20061097>
- Jäärni, C., Karppi, T. & Komulainen, K. (16.6.2023). Maahanmuuttoon ja oleskelulupiin lukuisia tiukennuksia. *Yle*. <https://yle.fi/a/74-20037201>
- Kangasniemi, R. (2022). *Maahanmuuttajien työllistymisen haasteet ja tuki Suomessa- Ohjaajien ja korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien kokemuksia*. [pro gradu -työ, Jyväskylän yliopisto]. JYX. <http://URN:NBN:fi:ju-202206133273.pdf>

- Kankkunen, P., & Vehviläinen-Julkunen, K. (2017). Tutkimus hoitotieteessä (3.-5. painos.). Sanoma Pro Oy.
- KEHA-keskus (i.a.). *Tietoa meistä*. <https://www.keha-keskus.fi/web/guest/tietoa-meista>
- Kostamo, P., Airaksinen, T., & Vilka, H. (2022). *Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön*. Art House.
- Kotoutuminen.fi (i.a.). *Kotoutumislain uudistus KOTO24*. <https://kotoutuminen.fi/kotoutumislain-uudistus>
- Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>
- Laki Maahanmuuttovirastosta 156/1995. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950156>
- Live-säätiö. (2.10.2023). *Täsmätyökykyisten ja maahanmuuttajataustaisten työllistymiseen tähtäävä Momentum- hanke on käynnistynyt*. <https://www.livesaatio.fi/ajankohtaista/tasmatyokykyisten-ja-maahanmuuttajien-tyollistymiseen-tahtaava-momentum-hanke-on-kaynnistynyt>
- Maahanmuuttovirasto. (2024). *Hankkeet*. <https://migri.fi/hankkeet>
- Maahanmuuttovirasto. (21.6.2023). *Maahanmuutto Suomeen jatkuu korkealla tasolla – opiskelu Suomessa kiinnostaa yhä useampaa [tiedote]*. <https://migri.fi/-/maahanmuutto-suomeen-jatkuu-korkealla-tasolla-opiskelu-suomessa-kiinnostaa-yha-useampaa>
- Montonen, T. (2017) *Kansainvälisten osaajien kiinnittyminen suomalaiseen yhteiskuntaan*. https://ec.europa.eu/migrant-integration/sites/default/files/2017-02/17_02_02_Tyopapereita_3_Montonen.pdf
- Mäntyneva, M. (2016). *Hallittu projekti: Jäntevästä suunnittelusta menestykselliseen toteutukseen* (1. painos). Kauppakamari
- Niemistö, E. (3.5.2023). Etelä-Pohjanmaan väkiluku laskee kuin lehmän häntä. maahanmuuton lisääntyminen tuo helpotusta. *Yle*. <https://yle.fi/a/74-2003000#:~:text=Alkuvuoden%202023%20luonnollinen%20v%C3%A4est%C3%B6nkasvu%20on%20ollut%20maakunnassa%20-321,200%20henkil%C3%B6%C3%A4%20ulkomailta%20ja%20nettomaahanmuuttokin%20on%20184%20plussalla.>
- Nivala, E., & Ryyänen, S. (2019) *Sosiaalipedagogiikka: Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa*. Gaudeamus.
- Nordic Council of Ministers. (2022). *Barriers to employment for vulnerable groups in the Nordic countries*. <https://pub.norden.org/temanord2023-513/index.html>

- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. (2014). Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Sanoma Pro Oy.
- Pantzar, M. (9.10.2023). Työperäinen maahanmuutto hipoo edelleen ennätyslukemia- näistä maista Suomeen tullaan nyt töihin. Yle. <https://yle.fi/a/74-20052493>
- Plan International (2024). *Maahanmuuttajatyön hankkeet*. <https://plan.fi/tutustu-planiin/tyomme-suomessa/koulutus-ja-kasvatus/maahanmuuttajatyon-hankkeet/>
- Rintamaa, T. (15.8.2023). Seinäjoella valtava pula vuokra-asunnoista. Yle. <https://yle.fi/a/74-20045282>
- Rosvall, M. (26.1.2024). Maahanmuutto lisääntyi ennätyskellisesti viime vuonna – suomen kielen kurssit ovat täynnä eikä päteviä opettajia löydy. Yle. <https://yle.fi/a/74-20071112>
- Salminen-Tuomaala, M. (16.1.2019). *Toiminnallinen opinnäytetyö Seamkissa*. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. <https://lehti.seamk.fi/hyvinvointi-ja-luovuus/toiminnallinen-opinnaytetyo-sairaanhoitajan-ammattillisen-kasvun-tukena/>
- Salonen. (2013). *Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön*. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>
- Savonia. (i.a.). *Maahanmuuttotyön hankkeet*. <https://www.savonia.fi/paivita-osaamistasi/muu-jatkuva-oppiminen/maahanmuuttajalle/maahanmuuttotyon-hankkeet/>
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SeAMK). (5.6.2023). *AMK-tutkinnon (AMK) opinnäytetyöohje*. <https://epedufi.sharepoint.com/sites/SeAMK-Students/Jaetut%20asiakirjat/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6/AMK-tutkinnon%20opinn%C3%A4ytety%C3%B6hje.pdf?web=1>
- Seinäjoen kaupunginkirjasto. (2023). *Kausikortit*. <https://kirjasto.seinajoki.fi/kirjaston-asiakkaana/kirjat-ja-muu-aineisto/kausikortit/>
- Seinäjoen kaupunginkirjasto. (i.a.). *Tilat ja yhteistyö*. <https://kirjasto.seinajoki.fi/tilat-ja-yhteistyö/>
- Seinäjoki. (2024). *Maahanmuuttajat*. <https://www.seinajoki.fi/kasvatus-ja-opetus/kansalaisopisto/opetustarjonta-ja-ilmoittautuminen/kurssit-kohderyhmittain/maahanmuuttajat/>
- Seinäjoki. (i.a-a.). *Maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalvelu MONI*. <https://www.seinajoki.fi/hallinto/kansainvalinen-seinajoki/maahanmuuttajien-moni-info/>
- Seinäjoki. (i.a-b.). *Mikä kuntakokeilu on?* <https://www.seinajoki.fi/tyollisyydenkuntakokeilu/mika-kuntakokeilu/>

Sisäasiainministeriö. (24.1.2011). *Maahanmuuttajien työllistymisen esteet- kohti ennakoivaa ja vaikuttavaa verkostotyötä.*

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79683/sm_132011.pdf

Sisäministeriö. (i.a.) *Maahanmuuttoon liittyviä lakia ja asetuksia.*

<https://intermin.fi/maahanmuutto/lainsaadanto>

Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit. (20.04.2023).

<https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/04/SOSIAALIALAN-AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN-KOMPETENSSIT-2023.pdf>

STEA. (2024). *Sosiaali ja terveysjärjestöjen avustuskeskus.* <https://www.stea.fi/>

Sutela, H. (4.12.2023). *Maahanmuuttajien työllisyys Suomessa yli EU-keskitason-työmarkkina-asema heikompi kuin suomalaistaustaisilla. Tieto&Trendit*

<https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/maahanmuuttajien-tyollisyys-suomessa-yli-eu-keskitason-tyomarkkina-asema-heikompi-kuin-suomalaistaustaisilla/>

TE-palvelut. (20.2.2024). *Työnhakuvalmennus.* <https://toimistot.te-palvelut.fi/etela-pohjanmaa/tyonhakijalle/tyonhakuvalmennus>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (1.11.2019). *Työllisyys* <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/tyollisyys>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (17.5.2023-a). *Työelämä*

<https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/kotoutuminen-ja-osallisuus/tyoelama>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2024). *Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus – tutkimukset ja hankkeet.* <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/tutkimukset-ja-hankkeet-aiheittain/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus-tutkimukset-ja-hankkeet>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (28.3.2023-b). *Maahanmuuttajien toimintakyky.*

<https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/maahanmuuttajien-toimintakyky>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (i.a). *Kotoutuminen ja osallisuus.*

<https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/kotoutuminen-ja-osallisuus>

Tilastokeskus (25.1.2024). *Maahanmuuttojen määrä ennätysuuri Suomessa vuonna 2023.*

<https://www.stat.fi/julkaisu/clmixlq2e5fnt0bw60d4l2t7g>

Tilastokeskus. (31.12.2022). *Maahanmuuttajataustaisten määrät ja osuudet alueittain.*

https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/Maahanmuuttajat_ ja_kotoutuminen/Maahanmuuttajat_ ja_kotoutuminen_Maahanmuuttajat_ ja_kotoutuminen/maakoto_pxt_11vu.px/table/tableViewLayout1/

- Toikko, T. (2005). *Sosiaalialan kehittämistyön lähtökohtia* (Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 20). Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Turun ammattikorkeakoulu. (2017–2019). *Vertaista vailla- hanke*.
<https://responsible.turkuamk.fi/arkisto/yhteisollisyys/vertaista-vailla/index.html>
- Turun yliopisto. (i.a.). *Työnhakuun! Työpaja maahanmuuttajille*.
https://storage.googleapis.com/turku-amk/2019/06/tyonhaku-tyopaja_vertaista-vailla_esr_kevat-2019.pdf
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). (17.10.2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK)*.
<https://tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk>
- Työ- ja elinkeinoministeriö. (2021). *Kotoutumisen sanasto: 1. laitos*.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163545/TEM_2021_54.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Työ- ja elinkeinoministeriö. (2023). *Kotoutumisen vuosikatsaus*.
<https://kotoutuminen.fi/documents/56901608/71065357/Kotoutumisen-vuosikatsaus-2023.pdf/cf79939b-fbd8-644a-ad77-7ed94e840662/Kotoutumisen-vuosikatsaus-2023.pdf?t=1683697461259>
- Ulkomaalaislaki 301/2004. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>
- Valtioneuvosto. (13.4.2023). *Kotoutumislain kokonaisuudistus nopeuttaa maahanmuutaneiden kotoutumista ja työllistymistä*. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kotoutumislain-kokonaisuudistus-nopeuttaa-maahanmuuttaneiden-kotoutumista-ja-tyollistymista>
- Valtioneuvosto. (9.9.2021). *Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartta 2035*.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163408/VN_2021_74.pdf
- Virolainen, P. (2022). *Maahanmuuttajien integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan. Laurea Showcase*. <https://showcase.laurea.fi/blogiarkisto/pasova-k2022-fi/koto-suomessa/2022/maahanmuuttajien-integroituminen-suomalaiseen-yhteiskuntaan/>
- Vuorinen, S. (26.11.2019). *Mistä on tuloksellinen kehittämishanke tehty?*
<https://www.vtv.fi/blogit/mista-on-tuloksellinen-kehittamishanke-tehty/>
- Väestöliitto. (2024). *Mitä kotoutumisella tarkoitetaan?*
<https://www.vaestoliitto.fi/maahanmuuttajat/kotoutuminen/mita-kotoutumisella-tarkoitetaan/>

LIITTEET

Liite 1. Mainos suomeksi

Liite 2. Mainos englanniksi

Liite 3. Tietosuojaseloste

Liite 4. Suostumus

Liite 5. Palautekysely

Liite 6. Jatkokysely

Liite 1. Mainos suomeksi

CV-WORKSHOP UKRAINALAISILLE

**Tarvitsetko suomenkielisen CV:n?
Tervetuloa workshoppiin kirjastolle!**

Paikalla ukrainan, venäjän ja englannin kielen osaajia, sekä kirjaston digineuvoja.

Varmista paikkasi ja ilmoittaudu mukaan!
Työpajaan mahtuu max. 17 henkilöä.
Ilmoittaudu: <https://link.webropol.com/ep/CV24>

Ota mukaan:

- työ- ja koulutushistoriasi tiedot
- muistifiikki, tulostus maksaa 0,20e/sivu
- kirjoita valmiiksi lyhyt esittely itsestäsi ja vahvuuksistasi

24.10.2023
klo 10–12
Aallon kirjasto
Koulukatu 21
60100 Seinäjoki

Yhteistyössä

Ensimmäiseen työpajaan 24.10.2023 kutsuttiin kuntakokeilun ukrainalaiset asiakkaat ja heille lähetettiin oma kutsunsa ukrainaksi käännettynä sähköpostitse. Liite 1 on kutsun suomenkielinen versio.

Liite 2. Mainos englanniksi

CV-WORKSHOP FOR IMMIGRANTS

Do you need a Finnish CV? Welcome to the workshop at the library!

Ukrainian, Russian and English speakers and digital adviser from the library are available.

Secure your place and sign up here:
<https://link.webropol.com/ep/CV31>

There are room for max. 17 people.

Take with you:

- your work and education history
- USB stick, printing costs 0,20e/page
- write a short presentation about yourself and your strenghts

When and where?
31.10.2023
10am–12am
Aalto library
Koulukatu 21
60100 Seinäjoki

In co-operation

Toinen työpaja 31.10.2023 järjestettiin avoimena tapatumana kaikille maahanmuuttajille ja sitä mainostettiin englanninkielisillä mainoksilla. Liite 2 on tapahtuman mainos.

Liite 3. Tietosuojaseloste

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Maahanmuuttajien CV- työpaja

1. Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa kehittämishankkeena toteutetaan maahanmuuttajien cv-työpaja. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä.

2. Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen ei vaikuta asiointiinne MONI-infon tai muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Voitte myös keskeyttää tutkimuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruutatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

3. Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella kehittämishankkeen kautta maahanmuuttajien kiinnittymistä ja kotoutumista yhteiskuntaan välineenä CV-työpaja. Hanke toteutetaan yhteistyössä MONI-infon kanssa.

4. Tutkimuksen toteuttajat

Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosionomi- opiskelijat Ella Latvala ja Eeva Ristilä toteuttavat CV-työpajat opinnäytetyönään. Kehittämishankkeen tarve nousi esiin MONI-infon kanssa pidetävässä yhteistyöpalaverissa. MONI-info toimii kehittämishankkeen toimeksiantajana ja tarjoaa heiltä venäjän kieltä puhuvan työntekijän mukaan työpajoihin. Seinäjoen ja Ilmajoen työllisyyden kuntakokeilusta osallistuu ukrainaa puhuva työntekijä työpajoihin. Seinäjoen kaupungin kirjasto tarjoaa ATK-tilat työpajojen käyttöön, sekä heiltä osallistuu myös digineuvoja työpajoihin.

5. Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Työpajoihin osallistujia pyydetään keräämään ja tuomaan mukanaan koulutus- ja työhistoriat, sekä miettimään itsestään lyhyt kuvaus. CV-työpaja kestää kaksi tuntia.

Tutkimus toteutetaan siten, että työpajassa osallistuja saa apua ja tukea CV:n tekemiseen ja opastusta Canvan käyttöön, jota hän voi halutessaan hyödyntää myöhemmin.

6. Tutkimuksen mahdolliset hyödyt

CV työpajoihin osallistujien oletetaan saavan itselleen valmiin CV:n ja opastusta työnhaussa käytettäviin työkaluihin. Suomessa CV on tärkeä osa työnhakua ja siinä tarvittavia dokumentteja.

7. Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

8. Tutkimustuloksista tiedottaminen

Työpajoissa ei kerätä tunnistettavia henkilötietoja, eikä työpajan tuotoksia tai niiden vaikutuksia ole mahdollista yhdistää kehenkään henkilöön. Kyseessä on opinnäytetyö, joka julkaistaan avoimesti Theseus-tietokannassa.

9. Tutkimuksen päätyminen

Myös tutkimuksen suorittaja voi keskeyttää tutkimuksen. Tutkimustuloksista ei kerrota työpajoihin osallistujille erikseen. Työpajoihin osallistujat voivat halutessaan jättää sähköpostiosoitteensa jatkokyselyä varten, mutta nämä tiedot hävitetään kyselyn valmistuttua. Halutessaan osallistujat voivat tiedustella yhteistyötahojen edustajilta tuloksia tai lukea valmiin tuotoksen Theseus-tietokannasta.

10. Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle/tutkimuksesta vastaavalle henkilölle.

11. Tutkijoiden yhteystiedot

Opinnäytetyöntekijät

Nimi: Eeva Ristilä ja Ella Latvala

Sähköposti: eeva.ristila@seamk.fi, ella.latvala@seamk.fi

Tutkimuksen opinnäytetyön ohjaaja

Titteli: Lehtori

Nimi: Mirva Siltakorpi

Korkeakoulu / yksikkö Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Puh. +358408302159

Sähköposti: mirva.siltakorpi@seamk.fi

TUTKIMUKSEN TIETOSUOJASELOSTE

Tässä tutkimuksessa käsitellään teitä koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-astus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Rekisterinpitäjä voi olla korkeakoulu, toimeksiantaja, muu yhteistyötaho, opinnäytetyöntekijä tai jotkut edellä mainituista yhdessä (esim. korkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä yhdessä). Opinnäytetöissä rekisterinpitäjänä on pääsääntöisesti opinnäytetyöntekijä.

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen rekisterinpitäjä on opinnäytetyön tekijät.

2. **Voitte kysyä lisätietoja henkilötietojenne käsittelystä rekisteripitäjän yhteyshenkilöltä**

Rekisterinpitäjän yhteyshenkilön nimi: Eeva Ristilä ja Ella Latvala
Organisaatio: Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Sähköposti: eeva.ristila@seamk.fi, ella.latvala@seamk.fi

3. **Tutkimuksessa teistä kerätään seuraavia henkilötietoja**

Henkilötiedolla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia tietoja, jotka voidaan tunnistaa häntä, hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa asuvia koskeviksi. Henkilötiedon määritelmään kuuluvat sellaiset henkilötiedot, joiden avulla henkilö voidaan tunnistaa suoraan, mutta myös sellaiset tiedot, joiden avulla henkilö voidaan tunnistaa välillisesti tai epäsuorasti.

Henkilötietojen käsittely on oikeutettua ainoastaan silloin, kun se on tutkimukselle välttämätöntä. Kerättävät henkilötiedot on minimoitava, niitä ei saa kerätä tarpeettomasti tai varmuuden vuoksi.

Halutessaan työpajoihin osallistujat voivat jättää sähköpostiosoitteensa, mikäli he haluavat vastata myöhemmin tehtävään kyselyyn suomenkielisen CV:n vaikutuksista työllistymiseen.

Teillä ei ole sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietojanne vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

4. **Tutkimuksessa kerätään henkilötietojanne myös seuraavista lähteistä**

24.10. Järjestettävään työpajaan on KEHA-keskuksen listan mukaan lähetetty suoraan sähköpostikutsu tapahtumaan. 31.10. Järjestettävään työpajaan ei kerätä henkilötietoja muista lähteistä.

5. **Henkilötietojenne suojausperiaatteet**

Sähköposteihin lähetetty kutsu on toteutettu Webropolilla ja ilmoittautuvilta ei kerätä henkilötietoja. Webropol- ilmoittautumislomake on käyttäjätunnuksen ja salasanan takana.

6. **Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus**

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus on tavoittaa oikea kohderyhmä työpajasta tiedottamiseen ja sen kokemusten kirjaamiseen.

7. **Henkilötietojenne käsittelyperuste**

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste on säädetty tietosuojasetuksessa.

Henkilötietojen käsittelylle pitää aina olla tietosuojasetuksen tai tietosuojalain mukainen käsittelyperuste. Jos perustetta ei ole, henkilötietoja ei saa käsitellä. Vain käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja saa käsitellä.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteena on suostumus.

8. Tutkimuksen kesto (henkilötietojen käsittelyaika)

Tutkimuksen kesto on 11.9.2023- 30.4.2024

9. Mitä henkilötiedoillenne tapahtuu tutkimuksen päätyttyä?

Työpajoissa vapaaehtoisesti annetut sähköpostiosoitteet hävitetään kyselyn valmistuttua. Muita henkilötietoja tutkimuksessa ei jää opinnäytetyön tekijöille.

10. Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä

Tietoja ei luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

11. Henkilötietojenne mahdollinen siirto EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietojanne ei siirretä kolmanteen maahan.

12. Rekisteröitynä teillä on oikeus

Koska henkilötietojanne käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olette rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä teillä on oikeus:

- saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä
- tarkastaa itseänne koskevat tiedot
- oikaista tietojanne
- poistaa tietonne (esim. jos peruutatte antamanne suostumuksen)
- peruuttaa antamanne henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus
- rajoittaa tietojenne käsittelyä
- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsotte, että henkilötietojanne on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Voitte käyttää oikeuksianne ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tutkimuksessa kerätyt henkilötiedot ei käytetä profilointiin tai automaattiseen päätöksentekoon

Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoitaessa ja tutkimuksen tuloksia raportoidessa

Teistä kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tulokset raportoidaan ryhmätasolla, jolloin yksittäinen henkilö ei ole tunnistettavissa. Tietoja ei anneta tutkimuksen ulkopuolisille henkilöille. Lopulliset tutkimustulokset raportoidaan ryhmätasolla eikä yksittäisten tutkittavien tunnistaminen ole mahdollista.

Tutkimusaineistoa ja tutkimuksen yhteydessä kerättyjä kyselyitä säilytetään opinnäytetyön tekijöiden hallussa opinnäytetyön loppuun saakka 30.04.2024, jonka jälkeen ne hävitetään. Paperikyselyt hävitetään paperisilppurissa ja sähköiset tiedot poistetaan tekijöiden koneelta.

Tutkimuksessa kerättyjä tietoja voidaan käyttää myöhemmin opinnäytetöissä. Opinnäytetyö on julkisesti saatavilla Theseus-tietokannassa.

Liite 4. Suostumus**SUOSTUMUS**

CV-työpaja on osa opinnäytetyötä, jossa kehitetään toimintamallia auttamaan maahanmuuttajia työnhakuasiakirjojen teossa ja vastataan asiakkailta tulleeseen tarpeeseen.

Allekirjoittamalla annan suostumukseni käyttää kerättyä aineistoa opinnäytetyön tekemiseen. Ymmärrän, että CV-työpajassa tapahtuva havainnointi, antamani palaute ja muu toiminta on osa opinnäytetyön prosessia. Opinnäytetyön aineistoa käsitellään anonyymisti.

Kaikki osallistuminen on vapaaehtoista eikä CV-työpajaan osallistuminen edellytä suostumuksen antamista. Osallistumisen voi milloin vain peruuttaa tai keskeyttää.

Seinäjoella 24.10.2023

Allekirjoitus

Liite 5. Palautekysely**Palautekysely**

1. Mistä kuulit CV-työpajasta?

- MONI-info
- Omavalmentaja
- Sähköpostimainos
- Mainos jossain muualla, missä?
- Jostain muualta, mistä? _____

2. Saitko CV:n valmiiksi työpajassa?

- Kyllä
- En. Miksi et?

3. Vastasiko työpaja odotuksiasi?

- Kyllä
- Ei. Miksi ei?

4. Palautetta ja kehitysehdotuksia

Jos saamme olla sinuun myöhemmin yhteydessä jatkokyselyn osalta, voit jättää sähköpostiosoitteesi tähän.

Liite 6. Jatkokysely

Hei!

Osallistuit lokakuussa CV-työpajaan ja annoit sähköpostiosoitteesi jatkokyselyä varten. Tiedustelisimmekin nyt, onko työpajaan osallistumisesta ollut jotain hyötyä sen jälkeen, esimerkiksi työllistyminen, kirjaston palvelujen käyttäminen tai jotain muuta?

Vastausaikaa on 14.1.2024 saakka ja toivomme, että vastaisit tähän sähköpostiin mahdollisimman pian.

Kiitos ajastasi ja mukavaa alkanutta vuotta!

Terveisin,

opiskelijat Eeva ja Ella